

REDACTIA

Teak Perencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an .. 24 cor.

Pe jumătate an .. 12

Pe 1 lună .. 2

Zori de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și America

10 coroane.

Pentru România și străinătate

ambri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Perencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicatiune.Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oras și comita' 562.

Pentru patrie . . .

(*) Știți pentru ce a izbucnit în Budapesta criza morală? Pentru patrie!

Știți pentru ce s'a jertfit nenorocita Roza și pentru ce a căzut Polónyi? Pentru patrie!

Cunoașteți motivele, pentru cari s'au încăierat acum ziarele, pe când Zoltán Lengyel urlă din cimpoaiele naționale, iar suspectul individ Hajdu fură actele oficiale? Tot pentru patrie.

Nu noi. Ei o spun. Soția autorului furului de acte merge așa departe, încât afirmă că onorabilul ei soț e cel mai fanatic adorator al patriei. A scris chiar, în timpul din urmă, o tragedie națională, în care autorul comite falșuri în acte publice, socotind că-și servește patria și văzând că nu izbutește, își pierde mințile.

Foarte caracteristic acest erou din drama lui Hajdu. Acest soi de patriotism e în adevăr egal cu nebunia.

Mă rog, s'a mai pomenit undeva o astfel de concepție a iubirii de patrie? Să complotezi cu femei stricate pentru a pune mâna pe frânele țerii! S'o supui pe femeia aceea la tot felul de suplicii s'apoi s'o dai peste graniță. Să corupi gazetele, ca să le astupi gura, când va fi vorba de greșeli și incorectitudini. Să răsplătești cu o sută de mii de coroane pe un publicist, pentru că și-a făcut — fie, guvernului, nu țerii — servicii. Toate astea sunt dovezi de patriotism?

Foarte mulțumim de explicare. Ori cât ar fi de revoltătoare, luăm act de ea. Fie-

care cetățean își servește patria cum crede. Și dacă oamenii sistemului actual socot că asta e calea pe care ei pot să ferească țara, îi privește. N'au decât să continue cu aceeaș vervă: mai sunt bani în visteria statului, mai sunt acte importante în arhivul guvernului, acte cari cuprind dovezile nemărginitului patriotism. Se mai pot da la iveală fel și fel de corupțiuni, căci fiți siguri, ce s'a aflat până acum este floare la ureche pe lângă ce ar mai putea să urmeze.

Și în timpul când ei vor munci astfel pentru patrie, — noi vom continua să ne apărăm zădarnic nevinovăția înaintea tribunalelor și vom intra frumuseț în temniță, tot pentru patrie! Noi vom asculta în cameră tiradele fără rost ale nobilului conte Andrassy și ale bătaiosului ministru de instrucție publică și vom privi nevolnici la fărădelegile lor, tot pentru patrie. Când ei ne închid școlile, ne gonesc dascălii, când la alegeri ne înconjoară cu miile de sulite, noi trebuie să tăcem, căci a fost — pentru patrie.

Ah, scumpă patrie, multe se mai săvîrșesc în numele tău cel sfânt!

Ne vin în minte discuțiile din cameră de astă toamnă. Câte apostrofe violente la adresa noastră! Câte acuze de tradare de patrie! Cum ne trimeteau ei în Valahia! Ei, oamenii aștia mândrii, sinteza asta a celui mai pur patriotism, vitejii murdăriilor politice de astăzi!!

Dar iată nu ne-am dus nicăiri. Am ris de atacurile lor și de învinuirile ce ne aduceau, încât privește lealitatea noastră

de cetățeni. Noi n'am supralicitat nici odată în materie de patriotism. Nu ne-am învățat nici odată în haina exagerărilor. Mărturisim însă că, dacă ne comparăm în sentimente și în curățenia sufletească cu deținătorii puterii, putem în ori ce moment să ne mândrim cu o absolută superioritate asupra lor.

Pentru că în ce conzistă adevăratul patriotism?

În a căuta să-ți îndeplinești datoriile tale de cetățean așa fel, ca să nu aduci patriei vre-o pagubă morală ori materială. Dar este dovedit cu vârf și îndesat, că cei ce păgubesc țara și o fac de ocară în lume nu suntem noi, naționalitățile, ci tocmai acel conglomerat amorf, pe mâna căruia a căzut soarta popoarelor, — guvernul cu majoritățile sale.

Paralela între noi și ei, între patriotismul nostru și al lor, e mai evidentă acum ca ori când. Și cu cât înaintăm mai mult, se dau la iveală deosebirile fundamentale dintre cei ce își fac din patriotism o armă de joc neiertat, un mijloc de exploatare și, pe de altă parte, dintre cei ce consideră patriotismul ca o supremă virtute și datorie cetățenească.

Imunitatea lui Lengyel Zoltán. Comisiunea de imunitate și-a prezentat ieri referada Camerii în afacerea imunității lui Lengyel Zoltán. Comisiunea n-a constatat violarea imunității, în faptul că judecătoria pornise cercetare împotriva lui Lengyel înainte de a i-se fi suspendat dreptul de imunitate.

Se zice că sasul Oberth a insinuat vot separat.

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI.»

Gronici teatrale.

„Doctorul fără voie“ de Molière

și „Stâlpii societății“ de Ibsen.

De Horia Petra-Petrescu.

Teatrele noastre de diletanți se înmulțesc pe zi ce merge. Nu este centru românesc unde să nu se joace teatru. Sărbătorile Crăciunului și ale Paștilor sunt împreunate de obicei cu câte o reprezentațiune teatrală. E frumos și bine. Dar priviți repertoriul și o să vedeți, că piesele jucate nu se ridică nici-când la un nivel mai ridicat — afară de cazurile când joacă Zaharie Bărsan.

De întrebi pe aranșatorii reprezentațiilor pentru ce aleg piesele atât de stângaci, și-se răspunde: »Am întrebat destul în dreapta, în stânga, dar nu ni-s'au recomandat altele mai bune«. Pe lângă toată dragostea diletanților de a juca ceva bun, n'au nici o îndemânare.

Dacă voiu putea introduce în șirul reprezentațiilor noastre vre-o câteva piese de valoare, recomandându-le în foiletoanele de față, voiu fi fericit. Rog deci pe cei, pe cari îi privește să-mi urmărească seria de foiletoane.

În »Biblioteca pentru toți«, care a reapărut de doi ani de zile, după ce a fost condusă atât de bine de regretatul Dumitru Stăncescu, se publică de un timp încoace piese teatrale potrivite și pentru noi. Pe lângă edițiile ieftine a teatrului lui Alexandri și »Franțuzitele« lui Facca, precum și

a dramelor sociale ale dlui Haralamb G. Lecca, — au apărut și vre-o câteva traduceri din V. Hugo (Ernani), Shakespeare (Hamlet), D'Annunzio (Făclia sub obroc), Ibsen (Stâlpii Societății) și Molière (Bolnavul închipuit și Doctorul fără voie).

După cum vedeți, aceste numere sunt începutul unei serii sistematice de scrieri dramatice vechi și moderne. În biblioteca aceasta atât de ieftină (numărul de 30 bani) avem de aici înainte geniala operă a lui Shakespeare, avem pe Victor Hugo, reprezentantul romantismului francez, avem pe tatăl dramei moderne, pe Ibsen, pe cel mai mare scriitor dramatic comic al tuturor timpurilor, pe Molière, și pe un reprezentant destul de important al dramei contemporane, pe Gabriele D'Annunzio.

E de dorit ca broșurile acestea să se răspândească în masele publicului nostru, cu atât mai mult, că greutatea cea mai mare de care se împiedică scriitorii noștri este lipsa de cunoștințe preliminare din literatura universală, astfel că aluziile referitoare la operele cunoscute în lumea mare trebuie să talmăcească la noi per longum et latum — din fir în păr. Și munca aceasta absoarbe de cele mai multe ori puterile și nimicește dragostea de muncă a scriitorilor. Lipsa aceasta e și mai evidentă când ne dăm seama despre istoriile literaturilor străine — ba chiar a lit. noastre — sau despre lexicoanele, cari ne stau la îndemână în limba noastră.

Astăzi însă vreau să atrag atenția asupra unei singure piese teatrale, a »Doctorului fără voie«, de Molière, comedie în trei acte. (Bibl. p. toți nr. 255. București, Alcalay, Calea Victoriei nr. 37, preț 30 bani).

Dacă este un scriitor dramatic classic, care să poată fi jucat cu succes pe scena noastră, de sigur Molière merită locul dintâi.

Molière — sau cum se chemă în realitate: Jean-Baptiste-Poquelin — este primul adevărat poet comic al scenei franceze și deși a trăit în veacul al 17-lea (1622—1673) este azi tot atât de apreciat ca și în timpul său.

Ba putem zice, că popularitatea lui Molière este chiar mai mare în ziua de astăzi. Nu numai în Franța, unde piesele lui M. se întrec în privința numărului reprezentațiilor cu piesele cele mai gustale ale timpului nostru, ci chiar și în Germania se simte în timpurile noastre o predicție deosebită pentru comediile lui — mai cu seamă de când au apărut traduceri într'adevăr escelente ale lui Ludwig Fulda — care a și fost decorat zilele trecute din partea statului francez, pentru meritele câștigate prin traduceri sale.

Chiar și istoria teatrului nostru are să înregistreze câteva piese din M. în repertoriul său stabil. Așa găsim deja în 1855 jucând trupa lui Millo pe George Dandin și pe Burghezul-gentilom, în 1860, Căsătoria silită, trad. de C. Negruzzi, și de atunci tot mai des până în zilele noastre, când se reprezintă »Sgârșitul« dimpreună cu »Aulularia« lui Plaut pe scena teatrului național din București. (Vezi în privința repertoriului amintit Ollănescu: Teatrul la Români în publicațiile Academiei).

Ceea-ce captivează atât publicul în comediile lui M. e spiritul, care domnește în ele și virtuozitatea cu care e mânuită limba franceză, atât de potrivită pentru vorbe de spirit. Sbiciuirea morală — existente este puterea comediei lui M. Dar trebuie să cetiiți în original pe »Tartuffe«, pe

Chestia bisericească - națională în Turcia.

De Teodor Filipescu.

II.

Se știe cum s'a schimbat împărăția ostromană pătrunsă fiind de spiritul grecesc. Grecii din partea sudică a Peninsulei Balcanice au șters încetul cu încetul caracterul romano-latin schimbându-l cu acel grecesc.

Această propagandă națională grecească a înghițit în Constantinopole, prin cultura sa, elementul românesc, care a fost atât de tare în vechiul Bizanț, după cum ne arată monumentele rămase până în ziua de astăzi. Afară de români fură înghițite și celelalte elemente străine uitându-și limba lor națională pentru limba grecească, și pentru-că au iubit atât de mult ortodoxismul grecesc. Dar grecizarea aceasta s'a întins în întreaga împărăție turcească. Ca jertfe au picat mai mult bulgarii, românii și albanezii. Despre această nimicire etnografică ne spune foarte frumos marele istoric sârbesc Stoian Novacovici*): »In evul mediu au căutat oamenii de stat bizantini prin toate mijloacele să grecezeze popoarele, care s'au așezat pe Peninsula Balcanică, și chiar românii din Peninsula Balcanică, cari au avut atâta drept la împărăția ostromană ca și parvenii greci de mai târziu, n'au fost cruțați de această sentință bizantină«.

Sub domnia turcească, când »creștinii« zăceau în agonie, bizantinii lucrau din reputeri, să facă prin biserică aceea, ce nu le-a succes mai înainte prin biserică și stat la olaltă. Grecii din Constantinopole desființară prin mâinile turcești bisericile independente din Târnova, Peci și Ohrida cu gândul lor ascuns de grecizare și domnire. Gândul acesta a fost un program bine pregătit să reînființeze împărăția bizantină în limitele ei de pe urmă. Bizantinii au și câștigat mult prin programul lor, căci pentru eliberarea Greciei luptaseră toți creștinii Peninsulei și alți helenofili. Dar după aceste lupte s'a răcit helenofilismul între popoarele creștine din Balcani, pentru că redeşepiarea națională începută în sec. XIX la sârbi, se întindea mereu la toate rasele, care locuiau în Peninsulă, și pentru că programul grecesc se bazează numai pe principiul dominațiunii statului și bisericii, care a fost baza domniei bizantine. Fiind așadar acest principiu nenațional, grecii veniți în conflict cu sârbii, bulgarii și românii.

Șiretenia grecească o văzură mai bine sârbii. Ei văzură că răscoala grecească din 1821 nu era

*) Balkanska Pitanja, Belgrad 1906 p. 329.

bazată pe principiul reînvierii ideii bizantine, ci principiul ei era ideea națională grecească, adică helenismul. S. Novacovici zice:*) »Ipsilanti a trimis la începutul răscoalei grecești în 1821 vorba principelui (sârbesc) Miloș, că e tot pregătit să nu mai fie împărăție turcească după trei luni, să prindă armele și va deveni regele Sârbiei. Dar în Craguevaț (metropola principelui) s'a ținut acest plan ca un lucru nebun«. Patriarhatul din Constantinopole, care și-a întins dominațiunea peste întreaga Peninsula-Balcanică în sec. XVIII s'a făcut acuma armă pentru helenizare, în mâna politicianilor din Atena. Grecii din Atena având puterea exclusivă a patriarhatului în mâinile lor au continuat lupta contra sârbilor, bulgarilor și românilor din Turcia-europeană. Mai înainte grecizarea era în favorul intereselor din Fanar, iar dela 1830 e în înțelesul aspirațiunilor patriotice acelora din Atena. În urma acestei politici a devenit Peninsula-Balcanică teatrul de lupte naționale între popoare înrudite (sârbii și bulgarii) și popoare străine (grecii cu bulgarii și românii).

Pe Peninsula-Balcanică nu a succes însă nici unui trunchiu să asimileze pe celelalte, sau să le adune într'un stat comun, contând dela sec. V. încoace. Scriitorul renumit A. Rambeau zice în cartea sa (L'empire grec au dixième siècle p. 542): »In Peninsula Balcanică au trăit în sec. X. tot așa ca și acuma patru rase: grecească, slavă, românească și albaneză«. Dacă nu s'au asimilat aceste patru rase în una, până în sec. XIX., de sigur că acuma nu se mai pot, fiind piederile mai mari. Chiar o unitate politică între greci și slavi spre dauna românilor și albanezilor e acuma cu neputință. Răsturnarea Turciei din partea grecilor și slavilor e astăzi imposibilă, căci forțele lor nu se pot valida din cauza antagonismului slavo-grec și slavo-român resp. greco-român.

In preajma alegerilor pentru Reichsratul austriac.

Noile alegeri în parlamentul austriac se vor face pe baza sufragiului universal, votat de Reichsratul dizolvat decurând.

Austria a arătat prin aceasta un incontestabil progres prin faptul, că n'a voit ca guvernul să se constituie curator pentru partea cea mai mare a poporului nereprezentat în parlament, ci a căutat, ca împreună cu poporul — cu reprezentanții lui — să

*) Op. cit. p. 439.

se sfătuiască pentru binele și dezvoltarea statului.

Vorbirile-program, cari au început deja să desfășoare înaintea alegătorilor noua activitate parlamentară sunt foarte optimiste și mult promițătoare intereselor obștești.

Ministrul de căi ferate dr. Derschatta în programul său din Gratz dela 17 c. face o reprivire asupra trecutului parlamentar și aruncă o privire în viitor. Arată lipsa de voință și de viață, paralizia generală, ce cuprinsese pe membrii Casei trecute din care cauză multe forțe extraordinare au trebuit, să se retragă, neputând să-și afirme activitatea, din cauza presiunii dușmăniilor personale, amintirilor îmbătrânite, geloziilor fracțiunilor și programelor tocite.

Noua reformă electorală însă a nivelat terenul de activitate așa de nefavorabil pentru o muncă rodnică. Aceasta reformă zice oratorul este pentru el un drum nou gătit, care neapărat trebuie să adune forțe active puternice și tinere, cu care să se poată realiza fapte visate numai, dar pentru a căror executare, le erau până acum legate mâinile și oprită voința.

E posibil, că primii ani vor aduce cu sine și decepții, acestea însă sunt trecătoare boale de copii, căci tinerimea plină de vigoare, care trebuie încă educată, prezintă în tot cazul mai multe avantagii, decât bătrânul, care nu mai învață nimic, ci rămâne credincios basmelor vechi, cari nu mai sunt moderne și nu se mai potrivesc cu vremurile de astăzi.

Noul parlament va dicta istoria Austriei.

Relațiile cu Ungaria.

Asupra acestei chestiuni ministrul spune: Nu mi-e ușor să iau cuvântul asupra acestei legături mai ales ca membru în cabinet și ca șef al unui departament, în care e amestecată această legătură. Sunt espus — și aceasta au dovedit-o experiențele, a apărea, ca provocator înaintea mesei guvernamentale.

Intr'o privință misiunea mi-e ușoară, căci

»Don Juan«, pe »Misanthrop«, ca să vă convingeți despre verva într'adevăr extraordinară, despre »bon-moturile, cari au ajuns vorbe volante la francezi, cum sunt dramele lui Goethe sau ale lui Schiller la germani, despre bogăția și finețea, de multe ori cu efectul unei rachete, a rimei întrebuintate, în sfârșit, despre umorul sănătos, nefalsificat, care te face să rizi din baierile inimei — cum zice românul.

Molière are ca principiu »ridendo dicere verum« (a spune adevărul rîzînd).

Ceeace valorează mai mult la dânsul e felul cum înveșmântă aceste pilule în cari se ascunde adevărul crud. Molière n'a fost nici când moralist în adevăratul înțeles al cuvântului. De ar fi fost asta nici nu s'ar bucura de renumele și popularitatea de astăzi în lumea artistică.

Goldoni — marele său tovarăș italian, — memoria căruia se pregătesc să o serbeze italienii cu pompă deosebită în zilele acestea, marturisește în memoriile sale, referindu-se la piesele scrise de el cu tendință moralizatoare, că toată osteneala, care și-a dat-o în privința aceasta, n'a avut nici un rezultat vădit asupra publicului. Asemenea cred, că ar putea declara și Molière și toți scriitorii dramatice. E vorba să nu fie comedia abjectă, să nu-ți revolte simțemintele tale de adevăr și morală — asta se cere dela o adevărată operă de artă.

În privința aceasta Molière e clasic, dacă vom trece cu vederea unele concesii făcute spiritului timpului său în ce privesc unele expresii mai riscate — știind că astfel de glume erau la ordinea zilei pe atunci.

Ar fi ridicol să te arăți pudic față de niște creațiuni atât de desăvârșite cum sunt figurile lui,

Tartuffe, Don Juan, Misanthropul sau a celorlalte zeci de persoane.

Primele încercări ale lui Molière sunt acomodate cu totul spiritului timpului său — cu bombasticismul și manierismul său — precum a fost cazul și la Shakespeare. (Cândiți-vă numai la tragedia sângeroasă Titus Andronicus.) Cu timpul însă se emancipează tot mai mult actorul, care s'a apucat de cariera aceasta, pe lângă toate protestările rudeniilor, și creiază splendidele tipuri ale fărnănicului, care sub titlul religiosității, câștigă simpatiile gazdei-casii, până ce e demascat (Tartuffe), a »bon-vivant«-ului nobil, craidon și amozer dela roată, căruia nu-i este nimica sfânt (Don Juan), sau a »misanthropului«, a omului, care se retrage scârbit de toate minciunile lumii în sine însuși, sau a »sgârcitului«, tipul cel mai strălucit al unui sgârcit, care s'a creiat vre-odată, pe lângă toată »Aulularia« lui Plaut sau a tatălui Eugeniei Grandet de Balzac.

Societatea franceză contemporană lui se reoglindește, firește caricată în defectele ei, dar descrisă cu o artă de adevărat măestru. »Precioasele ridicule«, »Școala bărbaților«, »Școala femeilor«, »Măritișul silit«, »Amorul doctor«, »Doctorul fără voce« »Amphitriou«, »George Dandin« și încă multe altele sunt tot atâtea satire mușcatoare la adresa societății: exemple duse la extrem din tendința de emancipare a femeilor, din bătădăria și miopia bărbaților, din stările sociale existente.

Acest artist, care a cutreerat Franța ani de-a rândul cu o trupă ambulată*) până să ajungă

*) Pentru cei-ce se interesează, un studiu excelent despre acest turneu în »Zeitschrift für französische Sprache und Litt.« XXIX 1 Hälfte.

favoritul regelui Ludovic al XIV, și a cunoscut publicul cum poate nu l-a cunoscut — afară de Shakespeare — nimenea până în ziua de astăzi.

Dar văd că articolul ia proporții neprevăzute și de aceea revin la comedia, pe care o recomand. În original se numește »Le médecin malgré lui« (Doctorul fără voie), a fost scrisă în anul 1666 și a avut mult succes pe scena lui Molière. Până în anul 1672, deci în 14 ani, a fost jucată de 63 de ori. (Articol citat).

Subiectul e cât se poate de simplu. E luat după o poveste în versuri din evul mediu — din așa numitele »fabliaux« și de origine indiană.

Bărbatul e bețiv și leneș, nevasta e certăreată. O ceartă de astea, de care se întâmplă zilnic, o ascultăm și noi. Din vorbă'n vorbă ajung la pâruială. Sosește vecinul și caută să-i împace.

Dar nu mă pot răbda să nu reproduc o parte din scena aceasta plină de un umor sănătos, care nu mă îndoiesc, că ar avea și pe scena noastră efect sigur. Din ea veți putea băga de seamă o mică pâruială din felul cum scrie M.

Sganarelle (bărbatul):

»Afurisită să fie ziua când ofițerul stării civile m'a pus să-mi iscălesc nenorocirea.

Martine (nevasta):

Da, cum nu, tu te mai plângi! Ai trebuit să mulțumești lui Dumnezeu că mă ai pe mine de nevastă. Meriți tu, derbedeule, să ai o nevastă ca mine? »

Sg. Așa e, mi-ai făcut mare onoare luându-mă..

trecutul dovedește atitudinea mea relativă, domnilor de dincolo, de Leitha.

Cu Ungaria stăm acum după 10 ani înaintea unui lung șir de tocmești provizorii. Înainte cu doi ani am adus în desbateri chestia ungară și am intenționat nimicirea învoiei Széll-Koerber și înlocuirea ei prin o convenție pusă pe baze sigure. Nu mi-a reușit însă din cauza luptelor între fracțiuni.

În cazul când nu ne reușește încheierea unei convenții pe termen mai lung, în acest caz ne postăm înaintea unui mare semn de întrebare, care va caracteriza viitorul nostru economic.

Ori esoperăm aceasta, ori să cerem desfacerea totală.

Referitor la tariful autonom ungar — oratorul zice, că guvernul maghiar a dat o declarație, în baza căreia tariful vamal nu va fi luat în desbatere parlamentară, dacă nu se vor putea fixa fie în mod afirmativ ori negativ relațiile între cele două state.

Dacă guvernul ungar menține acest decizie, el ajunge în conflict cu legea din 1899 a lui Széll, în care reciprocitatea pe terenul vamal și comercial e legată de condiția, ca relațiile deja existente, să rămâie invariabile, ori în 1899 n'a existat un tarif autonom, ci unul comun, deci desbaterea unui tarif autonom atacă principiul de reciprocitate.

Programul boemului dr. Kramarz.

În vorbirea sa candidatul boem atinge problema maghiară. Între altele se afirmă ca contrar despărțirii definitive cu Ungaria, ale cărei interese formează o operă comună cu ale boemilor având ambele naționalități de luptat contra pangermanismului, ce le atacă.

Noi boemii — zice oratorul — avem în poporul ungar aliații noștri naturali contra pangermanismului. Ungurii însă nu văd acest pericol și procedează cu elementul slav din Ungaria într'un mod, care nu ne poate încălzi dragostea noastră față de ei.

Trebue deci să ne organizăm pentru salvarea intereselor noastre, căci față de ma-

ghiari, există o sigură politică: cea maghiară, care nu poate conveni fiecăruia, va trebui însă să bagem în seamă și ruperea definitivă între cele două state, rupere, care ar aduce apa pe moara mișcării mari pangermane.

Gimnaziul din Caransebeș.

I.

Întreg neamul românesc este preocupat cu două chestii importante, anume: completarea gimnaziului românesc din Brad și înființarea gimnaziului unguresc din Caransebeș.

Pe când cea dintâia e chestie pur română, a doua e contra românismului!

Pe când cea dintâi abia se mișcă cu pași greoi, a doua zboară pe aripile vulturului!

Pe când cea dintâia prin colecta inimilor nobile voiește să ajungă la țântă, a doua, cu sutele de mii, s'apropie iute.

Am cetit mai multe păreri, între altele și în «Tribuna» nr. 3, 9 15 și 23-lea. Două partide s'au format între români: una pro cealaltă contra. Fiecare își susține părerea sa și se bazează pe motivul, că și una și cealaltă binele poporului român îl voiește. Deci cele două păreri contrare în ultimul lor scop se unesc, căile spre a-jungerea scopului final sunt însă de totul opuse, contrare!

Fiind țânta una și aceeași, (căci nu ne este iertat încă a ne îndoi în bunăvoința înființătorilor gimnaziului unguresc din Caransebeș) — sunt de părerea aceea, că fiecărui român îi este cea mai sfântă datorință, — de a căuta calea aceea adevărată, cea luminată, sfântă, la care revenind și unii și alții, întrunindu-ne în ea cu puteri unite să muncim spre țânta adevărată.

Aicea zace deci nodul gordian, pe care trebue să-l dezlegăm încă în grabă.

Două motive puternice, egal îndreptățite stau față în față!! Motivele aceste, ca arme puternice în mâna partidelor binevoitorilor poporului grănițesc trebue aruncate în luptă. Într'o luptă fără de sânge, într'o luptă de idei, și apoi din luptă înverșunată, în care tot neamul românesc trebue să iee parte, — unanimități trebue să ne închinăm acelui motiv, înaintea acelei arme, care prin focul oțelilor a ieșit învingătoare!!

Ce ar însemna ridicarea gimnaziului unguresc în Caransebeș?

După părerea unora înaintarea în cultură, iar după părerea altora desnaționalizarea.

Motivul desnaționalizării e cu mult mai puter-

nic, decât »chiar și înaintarea în cultură străină limbei noastre!« Zic decât »chiar și înaintarea în cultură între anumite împrejurări locale!«

Afirmarea mea mi-o sprijinesc referitor la gimnaziul din Caransebeș pe următoarele:

Se afirmă, că poporul grănițesc e atât de sărac, în cât nu e în stare să-și trimită copiii în școli îndepărtate, ci având în apropiere gimnaziul, cu mălai și cu brânză își va trimite copilul la școală — grănicerul.

Apoi, că e pericolul, că azi mâne nu vor avea preoți, învățători grănițari. Aceasta afirmațiune o subscriu întru toate, căci cunosc împrejurările, și de prezinte știu bine, că în teologia și în preparandia din Caransebeș abia aflăm un număr foarte neînsemnat, pe când înainte cu 3—4 ani 3 părți a elevilor acestor institute erau din graniță, de oarece în teologie se primiau elevii cu 6 clase civile, iar în preparandie cu 1—4 clase.

Astăzi însă regulamentele pentru parohii au eschis elevii școalelor civile. Cazul acesta e neresturnabil, — sanare trebue, — dar este și alt mijloc de sanare dar nici la un caz edificarea gimnaziului unguresc.

Afirmațiunea primă însă de loc nu se poate susține din motivul acela, pentru că elementul gimnaziului unguresc din Caransebeș nu poate fi format numai din cei ce umblă cu brânză și mălai la școală. Celce cunoaște împrejurul Caransebeșului, e în curat cu aceea, că cel mult din 10 sate ar putea studia așa, iar cei din satele mai îndepărtate ca d. e. cei din Almaj, Orșova, Glimboca, Marga ori Sacul nu vor fi în stare a studia cu străicuța, ci vor rămânea și mai departe în orbia de sărăcie culturală; cei din depărtare de fel nu pot fi ajutați de banul băgat în punga guvernului!

Afirmațiunea aceea, că gimnaziul unguresc e în favorul sărăciei, e chestie de existență, și că dela el depinde mântuirea poporului, din graniță, — o neg cu desăvârșire. Aceste sunt unele motive bine apucate contra altor păreri!

O altă primejdie, care amenință românismul în gimnaziul unguresc e, că elementul cel mai mare al gimnaziului îl vor compune străinii deja la început. Jidovimea, oficianții din loc și jur fiind în stare bună, cu mult mai ușor își vor ține copii în gimnaziul unguresc din loc ori apropiat, decât sărăcimea română. Vor obiecționa unii aci, că străinii nu vor cerceta gimnaziul din Caransebeș, fiindcă vor fi siliți să învețe și limba română. Nu-i adevăr, căci ori care Rozenzweig ori Rózsahegy din graniță vorbește foarte bine limba română. Nu vor fugi de limba română (exempl. Blaj), care desigur se va propune la început; și încă poate (?), că și profesori români vor fi numiți la gimnaziul unguresc, dar afirm și aceea,

Ai avut noroc că m'ai găsit pe mine care să te ia de soție...

M.: Noroc? Ce mai noroc că am dat peste un stricat ca tine, un bețiv care îmi mănâncă toate paralele...

Sg. Minți! Par'că le mănânc numai? le și beau!

M.: Care vinde tot din casă...

Sg.: Ce vrei, trăiesc din căsnicie...

M.: Care mi-a vândut și patul din casă.

Sg.: Nu-i nimic, ai să te scoli mai de dimineață...

M.: Tot, tot mi-ai vândut din casă.

Sg.: Ne va fi mai ușor la mutat.

M.: Toată ziua ți-o pierzi la cărți și la căciumă.

Sg.: Altfel m'aș plictisi...

M.: Dar eu ce să mă fac acasă cu copiii?

Sg.: Poți să faci tot ce poțtești!

M.: Am patru copilași în brațe...

Sg.: N'ai decât să-i pui jos.

M.: Cari îmi cer mereu de mâncare.

Sg.: Dă-le bătaie: după ce am și mâncat eu, vreau ca toți să fie sătui în casa mea.

M.: Bețivule, ai de gând s'o duci tot așa?

Sg. Muiere, mai cu binișorul, te rog!

M. Mult am să mai îndur beția și netrebnicia ta?

Sg. Mai încetișor, îți spun, vezi să nu ne certăm!

M. Găsesc eu ac de cojocul tău, lasă!

Sg. Dragă nevastă, știi că sunt slab de înger și tare de mână...

M. Dar ce, mi-e frică de tine, bețivule?!

Sg. Dragă nevastă, te mănâncă spinarea?... Și asta merge crescând până ce izbucnește femeia: »Trădătorule! nerușinatule! pungașule! spurcatule! derbedeule! banditulule!

Sg. A, vrea să zică asta vrei! (apucă un baston și o bate).

M. (strigând) Ah! aoleu! aoleu!

Sg. Acum ai să taci din gură!

Vine vecinul Robert:

Rob. Ho, oprește, stai, nu e frumos! Ce-i asta? Cum îți bați nevasta așa?

M. (nevasta) Dar ce? E bărbatul meu! Să mă bată!

Rob. Bine, dragă nu zic nimic!

M. Ce te amesteci D-ta?

Rob. Așa e, nu-i treaba mea!

M. Ce-ți pasă D-tale?

Rob. Ai dreptate!

M. Iată uită, obraznicul, cu ce drept oprești pe un bărbat să-și bată nevasta?

Rob. Iertați-mă, îmi pare rău!

M. Te-a poftit cineva?

Rob. Nu!

M. Îți pasă D-tale ceva?

Rob. Nu!

M. Vezi-ți de treabă.

Rob. Bine zici!

M. Am eu poftă să mă bată!

Rob. Foarte bine!

M. Ce-ți pasă D-tale?!

Rob. Așa e!

M. Ești un dobitoc, îți vîri nasul unde nu-ți fierbe oala. (li dă cu tifa).

Sărmanul om e dat afară în toată forma.

Vedeți morala acestei scene hazlii »nu te amesteca în tărățe«. — Dacă veți ceti scena cu glas

tare, modulân vocea după diferitele persoane, după cum am făcut-o eu, veți gusta-o și mai bine. Dar să urmăim povestea.

Nevasta ține minte bătaia bărbatului. I-se dă prilej să-și răsbune. Doi servitori caută un doctor pentru fiica stăpânului lor, Geronte, căci aceasta e bolnavă rău: în preajma nunții a amușit cu desăvârșire. O idee îi străfulgeră prin minte femeii. Își trimite bărbatul ca medic. Le spune servitorilor, acolo și acolo e un om iscusit minune mare, un doftor de vindecă toate boalele. De nu vrea să vină cu voi și va răspunde într'o ureche, bateți-l, căci numai așa se înduplecă. Zis și făcut. Și noi suntem de față la întregă scena cum îl bat, până ce bietul om de voie de nevoie strigă în gura mare: »O, sunt doctor, nici vorbă! Uitasem, dar mi-aduc aminte bine!«

Actul al doilea e la bolnavă. Tatăl ei o inimă de piatră. Doica o limbută isteasă. Fata amorezată turtă în altul decât mirele, pe care o silește să-l ia tatăl ei. O mulțime de peripeții — scrise în tonul scenei citate mai sus — până ce bietul doctor mincinos află secretul că fata se prefacă, că e mută, nevoind să ia pe altul decât pe Leandro cel prigunit de tatăl ei. Taci că-i bine. Și câte fraze, și câte hocus-pocusuri în o latinească stricată, câte situații comice — întreg farmecul piesei zace în comicul de situație — până ce îi poate lăsa singuri să-și vorbească iubiții în dragă voie, până ce, în sfârșit, se îmblânzește și inima de tată și câștigă merite nepieritoare și medicul cel mincinos.

Fabula e prea palidă ca să pledeze pentru comedie. Numai cetind și urmărind scânteierile de spirit îmi veți putea da dreptate, zic, că «D. f. v.» ar face serie în repertoriul nostru teatral.

că în 10—20 de ani sub astfel de guverne sovini-
niste așa se va pierde limba română dintre obiec-
tele obligatoare, ca floarea câmpului sub un viscol
puternic, iar profesorii români vor fi vânturați
ca floarea din grâu!!

Poate că unii se îndoiesc. Dar nu vor dubita,
dacă le documentez prin următorul caz analog,
din Panciova, aceea vestită Panciovă, — pe ma-
lul Dunării, hotărâș cu capitala Serbiei — pe care
un Svetozar Milețici, un dr. Polyt a reprezentat-o
în dieta țării!!

Acest oraș prin anii 60—70, foarte bine ase-
mănă întru toate Caransebeșului nostru de acum.

Era un oraș, în care nația sârbă predomină,
era dătătoare de ton, ocârmuitoare în toate afa-
cerile, atât în cele culturale, cât și în cele politice.
Era un Caransebeș adevărat! Acolo un Milețici,
aci un Doda erau stegarii națiunii!

Acolo o inteligență puternică, bogată, ca și în
Caransebeș, cu școli confesionale în frunte cu
10 învățători și 5 preoți, ca și în Caransebeș.
Acolo un primar sârb mare, în fruntea unei ad-
ministrații pur sârbești, — ca și în Caransebeș.
— Astăzi însă, cum stăm?! Nici primar, dar
nici măcar un pandur sârb! ci toți kossuthiști
dela cap până la picioare, cari au înfrânt steagul
națiunii la alegerile dietale, pentru că inteligența
sârbă cea bogată, națională, în a cărei mâni era
îndeosebi neguțătoria, astăzi e înlocuită cu ne-
guțătoria lui Moisi, dar coaliționistă!

Nici școli confesionale, căci cu 6—7 ani îna-
inte s'au statificat, alungând pe bieții dascăli
sârbi!!

Și de ce? Iată!!

În anul 1870 s'a întâmplat o minune asemenea
celei din Caransebeș. S'a pus pe tapet chestia
nefericită a unui gimnaziu intenționat sârbesc —
ca și cel din Caransebeș românesc, — dar dus
la îsbândă ungurească — și cei mai de regretat
din banii sârbești, asemenea celui din Caran-
sebeș, din banii românești!

Murise bogatul Baraievaș sârb, toată averea
și-a testat-o pentru edificarea unui gimnaziu (de
sine înțeles, că gimnaziu sârbesc a intenționat),
dar — dar atâta s'a trăgănat cauza pertractării,
până când în 1888 fostul director șovinist Tordai
sub ministrul de culte Trefort și-a și început
activitatea în gimnaziu ungurească. Dl ministru
însă a fost atâta de isteț, ca astăzi Apponyi, că
a știut mângăia pe sârmanii sârbi, cari plângeau
a pustiu după milioanele bătrânului Baraievaș,
— introducând limba sârbească ca studiu obli-
gator, ba încă le-a înființat și o școală pregăti-
toare (coresp. cl. IV normale) cu limbă de pro-
punere sârbească. Și ca să le fie mângăierea de-
plină au denumit și profesori de origine sârbă
d. e. Popovici, Baraievași din Doloave, gr.-or.,

Pe calea asta — dând cuvântul lui Moliere —
am putea să jucăm mai apoi și alte piese de el. Imi aduc
aminte de traducerea lui «George Dandin» din
«Rândunica» din Sibiiu.

N'ar strica să se tragă în volum.

«Bolnavul închipuit» deasemenea este excelent
pentru trebuințele noastre, precum sunt și: «Pre-
cioasele ridicole» — a căror copie o avem întru-
câtva (fără de spiritul molierian) în «Franțuzitele»
de Facca.

Imi amintesc o reprezentație a piesei ultime
jucată de o trupă franceză în frunte cu celebrul
actor Coquelin cadet în rolul lui Mascarille. Ho-
hotea sala de nu mai voia să contenească și a-
plaudau Vienezii ca scoși din minte.

Ar mai fi încă o multime de piese de jucat.
Pe «Avarul» nu-l amintesc, fiindcă mi-e teamă
să nu se abuzeze de o comedie în 5 acte, atât
de grea.

Chiar și piesa de față nu e ușor de jucat, deși
sunt de lipsă numai 11 persoane, în cazul ex-
trem numai 6—7 și deși scena se schimbă nu-
mai de două ori — două odăi mobilate. Dar pu-
țină dibăcie și se poate ajunge un succes rela-
tiv. Și ce este mai mult: dacă se joacă rău la o
piesă proastă n'ai nici un folos, dar dacă se
joacă rău la o piesă de valoare cel puțin câștigi
cunoștințe referitoare la o operă literară de
seamă.

»D. f. v.« nu se va putea juca la sate. Cauza
e că autorul își bate joc de știința medicală —
făcând o caricatură de medic, din bietul țaran
inofensiv. Ne închipuim ce influință deastroasă
ar avea o astfel de piesă la țărani, cărora me-
dicul trebuie să le apară într'altă lumină. Dar
vorbesc despre scenele de prin orașele noastre.

Bezeghi, Romaneși, gr.-cat. Acest din urmă a
propus limba sârbă.

Și ce cugetați, până când a durat favorurile
acestea? Până când șovinistului încarnat, celui
cu două Paști, lui Tordai, i-a plăcut. Cugetând
una și bună în nebunia lui de șovinism, a re-
ferat înaltului ministru, că domnii profesori sârbi
fac politică națională în oraș, iau parte la casina
sârbească »Srbsca Citaanița« din loc etc., —
fără multă socoată, dl Baraievași a ajuns în
Muncaci, iar dl Popovici, a luat refugiu la un
gimnaziu sârbesc. În locul acestora au venit niște
unguri de prin Alföld.

În limba sârbească încă s'a împiedecat Tordai,
directorul, — și se treziseră în o bună dimineață
elevii, că Romaneși profesorul de limba sârbă e
transferat la Ungvár de director, unde și astăzi
funcționează.

Și nimenea nu știă cauza transferării mult iu-
bitului profesor Romaneși, care era cel mai cult
dintre 18 profesori din gimnaziu; fiecare își avea
părerea sa. Știa însă, vulpea bătrână, directorul,
care a relatat ministerului, că deoarece alt pro-
fesor nu are, care să propună limba sârbească,
și deoarece limba aceasta e în detrimentul limbei
maghiare, că elevii nu și pot înșuși limba patriei
perfect — să se șteargă!!

Din România.

Protestul Universității. Dl G. Gr. Cantacu-
zino a primit luni dimineață, la ora 10 și jumă-
tate, delegațiunea Universității din București,
după cum fusese hotărât din săptămâna trecută.

Delegațiunea a remis memoriul Universității,
împună cu diferite anexe doveditoare a celor
cuprinse în memoriu. Între altele s'a remis un
exemplar din ante-proiectul legii dela 1898, care
fusese distribuit profesorilor universitari, în 1897,
cu mai bine de șase luni înainte de votarea
legii.

Dl G. Gr. Cantacuzino s'a întreținut aproape
o oră cu delegațiunea. S'a discutat asupra prin-
cipalelor puncte cuprinse în memoriu. Delegați-
unea a atras atențiunea asupra dlui Cantacuzino
că citațiile din memoriu se referă la proiectul de
lege așa cum l-a depus tipărit dl Disescu la Ca-
meră. Mai târziu se vede, că ministerul a relipărit
acel proiect într'o a doua ediție, pentru a su-
prima »greșelile de tipar«. În ediția a II printre
alte modificări s'au trecut catedrele dlor M. Său-
lescu și N. Atanasescu, cari nu figurau în ediția
I. Dar, au rămas netrecute, celelalte catedre supri-
mate deși au titluri inamovibili, cum sunt acele
ale dlor general doctor Theodory la București și
colonel dr. Thiron la Iași. De asemenea catedra
dlui Theohari Antonescu dela Iași. Despre aceasta

Mă gândesc la ceva, ce ar putea da un imbold
puternic de validitate în arta noastră dramatică.
Dar despre această cu altă ocazie.

Ludovic al XIV. a asistat de două ori la re-
prezentăția »Doctorului fără voie«, în Versailles
și în Tuilleries. Lăsa-ți să se ridice cortina îna-
intea unui al doilea domnitor, mult mai impor-
tant, a publicului nostru, care trebuie instruit și
crescut în adevăratul spirit artistic.

Neavând loc spun numai câteva cuvinte de-
spre »Stâlpii societății«, de Ibsen, scriitorul nor-
vegian, care a avut o influință hotărâtoare în
dramaturgia modernă. Această dramă socială nu
o amintesc aici pentru ca să fie jucat, ci atrag
numai atenția asupra ei aceluia, cari se intere-
sează de starea dramei contemporane. Din piesa
amintită cetitorul își va putea face o idee — deși
nu completă, fiind drama scrisă în timpul de
evoluție a lui Ibsen — dar totuși o idee, de-
spre temele predilecte și felul de tratare a su-
biectului.

Despre viața lui I. și despre spiritul, care dom-
nește în piesele sale, am scris un articol infor-
mativ în »Lucașul«, anul trecut.

Traducerea e făcută de dl I. Marian, care tra-
duce limpede și frumos. Volumul acesta apare în
ediția a 2-a.

Tot asemenea e o traducere acceptabilă și cea
din »D. f. v.«

Dacă »Bibl. p. toți« va persevera în direcția
aceasta, delăturând pe unii scriitori, va face ser-
vicii reale culturii noastre.

Lipsca, Febr. 1907.

nu a vorbit presa, — de aceea nu s'a îndreptat
»eroarea de tipar« în ediția a II-a.

Dl prim-ministru a confirmat delegațiunii, pro-
misiunea de Lunea trecută, că va supune de ur-
gență memoriul în desbaterea consiliului de mi-
nistri. Numai după aceea se vor începe desbate-
rile în Cameră.

Delegațiunea a cerut o audiență la M. Sa Re-
gele, căruia doi membri ai delegațiunii îi vor re-
mite de asemenea memoriul Universității.

Inghetarea Dunărei. Medicul veterinar șef
al zonei preventive Oltenița a comunicat autori-
tăților respective că, în punctul Oltenița, Dunărea
a înghețat așa de puternic în cât între Oltenița
și Turtucaia circulația pietonilor și a săniilor se
face pe ghiață.

Grosimea gheței e de vre-o 50 centimetri.

Vaporul »Principesa Maria« se află în
afară de orice pericol. A doua stâncă, pe care
se află vaporul, a fost de asemenea distrusă.

Se așteaptă un vânt favorabil dela Sud, ca va-
porul să fie pus pe apă. Se crede că chiar azi
sau cel mai târziu Joi dimineața vaporul va pu-
teă fi în stare să-și continue drumul spre țară.

Din străinătate.

Chestia macedoneană. Presiunile ezercitate
de patriarhatul din Constantinopol asupra aromă-
nilor nu au găsit în nici o parte justificare. —
Toate cabinetele europene s'au exprimat în mod
favorabil nouă asupra amestecului guvernului ro-
mân în chestia macedoneană și au scos drepta-
tea pe partea noastră.

În timpul din urmă Marele Vizir a dat ordin
telegrafic valiiilor din Epir și din Macedonia pre-
cum și inspectorului general Hilmi-Pașa să ia toate
dispozițiunile pentru a împiedecă atitudinea in-
transigentă a patriarhatului ecumenic, — să se
poarte cu asprime față de mișcarea revoluționară
a episcopilor greci cari operează de conivență cu
bandele de antați, persecutând elementul aromân
și asasinând pe notabili aromâni din Macedonia,
— și să caute ca românii din Turcia să-și ezer-
cite neîmpedecați cultul lor în limba proprie, con-
form aranjamentului făcut la 1892 între Poartă și
fostul patriarh Dionissios.

Această nouă dovadă de simpatie și protejare
a sublimiei Porți față de aromâni a produs o mare
consternație în sinul grecilor, cari au hotărât de
a înaintă prin patriarh un protest contra acestui
amestec — ilegal — zic ei, a marelui Vizir în
trebile patriarhatului. Tot ce se va face, va fi însă
inutil, căci Poarta e decisă a respinge ori-ce ar-
gumente.

În urma svonului, că Patriarhul se prepară să
trimită o misiune la cabinetele europene, pentru
a se plânge în contra procedeuului categoric turc,
marele Vizir a cerut explicații, iar patriarhul a răs-
puns, că sunt pure invențiuni, deoarece cei-ce au
lansat știri de soiul acesta trebuie să știe, că pa-
triarhatul este o instituție otomană, deci nu poate
operă din îndemn propriu.

După afirmațiile unui mare demnitar turc, che-
stia macedoneană a intrat într'o nouă fază cu
totul favorabilă aromânilor.

Să sperăm!

Afacerea Fehim Pașa. Am anunțat la timp
abuzurile acestui puternic turc, abuzuri, cari au
aruncat asupra-i ura ambasadorilor streini. În
urma demersurilor făcute la Poartă de ambas-
adorul german și el englez, Fehim-Pașa a fost de-
ținut sub pază și el va fi exilat de pe teritoriul
Turciei.

Din parlamentul francez. Lupta pe terenul
legii de separațiune în Franța s'a încheiat cu vic-
toria guvernului.

În urma vorbirii ministrului de culte Briand
votul de încredere dat guvernului a fost primit
cu 384 de voci contra 33.

La lupta aceasta decisivă a asistat întreg cor-
pul diplomatic, doamnele ministrilor și multe dame
din societatea aleasă pariziană, între cari și poeta
Marchiza Noailles, născută Brancovanu.

În vorbirea sa Briand declară, că separațiunea
nu poate avea caracterul unui război religios, sau
al unui război religios pe față, ori, ce-ar fi și mai
trist al unei lupte ipocrite împotriva religiei. Epi-
scopii și preoții sunt considerați ca cetățeni și

nu se va face între ei și păstorii protestanți ori rabini nici o deosebire. Se dă deplină libertate primarilor să încheie contractele de închiriere ale bisericii ori nu.

Formularele circulare de contract, cari au fost respinse de papa și de clerul catolic — au avut numai un caracter indicativ, fără ca primarii să fie siliți a se ține de text.

Preotul este un ocupant; fără titlu de drept, și comuna este ținută după legea din 1907 să acopere cheltuielile pentru întreținerea bisericii.

Vorbirea lui Briand a fost primită cu tumultuoase ovațiuni, chiar și din partea clericilor.

Primul ministru Clemenceau a felicitat pe vorbitor. Intregul cabinet a fost viu aplaudat pentru succesul avut.

Alegerile pentru Dumă. Ieri au început în Rusia alegerile pentru camera deputaților, așa numitele alegeri de gradul al 3-lea.

După rezultatele de până acuma reiese că și Duma viitoare va avea un caracter opoziționist. Din 5794 de alegători 4768 aparțin partidelor diferite prin urmare 82 o/o. Din acest procent 55 o/o sunt opoziționiști, al căror contingent îl dau mai mult orașele. De asemenea alegătorii curiilor țărănești 60 o/o sunt opoziționiști. Curia lucrătorilor au ales radicali.

Reacționari sunt marii proprietari.

După telegramele sosite s'au ales până la 20 c., 104 deputați, între cari 4 monarhiști, 2 octobriști, 21 cadeți, 3 partizani ai lucrătorilor, 18 social-democrați, 3 din stânga extremă, 29 din stânga fără partid și 23 naționaliști poloni și litvani.

La alegerile din guvernământul Moscovei opoziția a învins. Au fost aleși 2 cadeți, 2 lucrători socialiști și doi membrii ai partidului țărănesc.

În Polonia au eșit învingători naționaliștii și anume 34 de poloni și 2 litvani.

Este clar, că în viitoarea Dumă majoritatea o formează opoziția. În 26 de guvernăminte cu 162 de mandate, partea cea mai mare sunt opoziționiști, 36 de guvernăminte ale țărânilor dau deputați iarăși pentru opoziție. În orașele mari s'au ales până acum 13 deputați ai opoziției. Din 412 de mandate ale Rusiei Europene cu excepția Poloniei 211 sunt asigurate opoziției.

Guvernamentali au reușit până acum numai 51.

Guvernul nu va dispune în viitoarea Dumă de mai multe mandate ca 150 în cel mai bun caz, pe când opoziția va avea 370—375 voturi.

Actualități politice.

Faza din urmă în scandalul patriotic.

În numărul de ieri al ziarului »A Nap« Lengyel Zoltán își lămurește acuzele.

Nici-odată nu intenționase se terfelească actualul guvern. El nu vrea, decât să se înceapă în sfârșit curățirea în ministerele de finanțe și de comerț, a căror manipulații murdare compromit viața publică maghiară. Șefii acestor resorturi vor fi vinovați numai dacă ei șovăiesc a purcede la munca de curățire. Este mâhnit, că numiții șefi nu dau nici un răspuns la somația ce le-a făcut el,

de a clarifica chestia în termen de două luni, stârpind abuzurile pe față și fără de cruțare.

M. Sa în conflict cu Andrassy.

»Bud. Hetfői Hirlap« a adus o știre, menită să stîrnească mare senzație și menită de a provoca nouă crize. Iată ce spune numitul ziar!

În sânul partidului kossuthist mulți deputați sunt supărați și lucră pe ascuns în contra contelui Andrassy. Causa este evidentă. Andrassy a trântit pe Polónyi.

Un membru al partidului andrassyist s'a exprimat asupra acestei afaceri astfel:

Goana în contra lui Andrassy este nedreaptă și imprudentă. El are și de altcun multe neplăceri din cauza proiectului de lege pentru garanțiile constituționale.

Împăratul a făcut trei obiecții în contra acestui proiect.

Împăratul nu admite desființarea pentru vecie a instituției comisariilor regești.

Al doilea el nu admite restrângerea puterii și atributelor fișpanilor.

Și în sfârșit nu admite ca jendarmeria să fie scoasă de sub competența fișpanilor.

Aceste trei puncte au fost mijlocul, prin care s'a putut menține regimul absolutist al lui Fejérváry. Resistența M. Sale este de mare însemnatate.

Ea ne lasă să întrevădem în ea un nou regim absolutist pe viitor. Este o luptă de interese între cele două partide: Împăratul și coaliția ungurească. Aceasta din urmă vrea să-i smulgă ori-ce armă, prin care M. Sa înfrânează poftelile nemăsurate și înșășiabile ale kossuthismului. Pentru aceea lupta aceasta nu se poate sfârși altcun decât cu triumful celui mai tare, a puterii regale. Știrea a fost reprodusă de toate ziarurile maghiare și continuă a fi discutată în cercurile politice.

»Pester Lloyd« și guvernul.

În vremea din urmă »Pester Lloyd« a început să arete guvernului colții. În campania presei împotriva lui Polónyi, ziarul acesta a fost în rîndurile cele dintâi ale potrivnicilor lui Polónyi și articolele lui de fond au contribuit mult la căderea acestuia.

Zilele trecute »P. Lloyd« scrie, că guvernul și opinia publică se fac a nu observa, că în luna lui Iunie anul acesta, se împlinesc 40 de ani dela încoronarea M. Sale ca rege al Ungariei. În Austria împotriva, se fac de pe acuma pregătiri pentru aniversarea de 60 de ani dela urcarea pe tron a M. Sale, deși serbarea asta va fi peste aproape 2 ani.

Aici ziarul face o aluziune foarte pișcătoare pentru guvern. În aceste vremuri ale personajilor dualiste, zice, în cari prin scambiorii, un popor este făcut să creadă (*vorgankeln*) că cineva poate fi ministru și șef de partid, și că faptele săvârșite în calitate dintâiu, nu au nimic de a face cu cele făcute în calitate a doua, în aceste vremuri poate fi menținută și ficțiunea

(*Imagination*), că împăratul Austriei, nu are nimica cu regele Ungariei.

Această aluziune o înțelege publicul nostru poate mai bine decât cel unguresc. Ea se referă la declarația recentă, dată de Kossuth în senzul acesta ca răspuns la interpelarea deputatului Brediceanu.

Mandatul lui Iulian Weiss.

O deputație din Caraș sub conducerea forestierului *Hirschpeck* Agoston, ia înmănat perciunatului Weiss Iulian ieri mandatul din Bocșa. Ovreurul a dat un prânz în sala otelului »Hungaria« la care a luat parte și ministrul *Appony* apoi secretarul de stat *Bolgar*, fișpanul Carașului *Fialka* și mai mulți deputați din Timișoara.

Mișeliile din Bocșa în Dietă.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Sedința dela 20 Februarie.

La ordinea zilei este un proiect serios și real — prin urmare sedința e anemică. Astăzi nu mai pasionează decât scandaluri și crize.

Puținel, poate se vor mai electriciza spiritele la sfârșitul sedinței. Este, anume, anunțată interpelația dlui C. Brediceanu, despre abuzurile electorale, săvârșite la Bocșa. Nu știu, în vederea acestei interpelații, ori din ce motive, deputații naționaliști sunt în număr neobișnuit. — Nu zic tocmai mare dar obișnuit — de față.

Pe culuare, din parte kossuthistă, și în presă din parte liberală, se vorbește cu dulce invidie despre destăinuirile făcute de Szikcsák în chestia fățarniciei politice urmată de poporali.

Sedința se deschide la orele 10 și 15 m.

Preșident: Justh Gyula.

Deputații naționaliști: Dr. George Popovici, Dr. Ștefan C. Pop, Coriolan Brediceanu, Alexandru Vaida, M. Kollár, Mrksics, Manoilovits.

Trecând peste formalitățile obișnuite, urmează discuția asupra proiectului pentru asigurările de viață a impiegaților comerciali și industriali.

La articolul X se primește un neînsemnat amandament al lui *Battyány T.*

Mai propun amandamente *Gratz Gustav*, *Pethő Sándor* și *Mezőffy Vilmos*, *Hajdu Frigyes*, *Somogyi* etc. respingându-se aproape toate, cu o nemai pomenită ușurință. Nepăsarea camerei atinge culmea, când odată, la întrebarea președintelui asupra voturilor, nu răspunde nime.

Însfârșit, proiectul se primește și în a doua cetire, pe articole.

Interpelări.

Szász József interpelează pe primul ministru în chestia multelor datorii ce au funcționarii publici.

Răspunde ministrul președinte **Wekerle** spunând că va aranja situația lor cu ocazia regulării lefurilor.

Nagy György: Interpelează în chestia abuzurilor la alegerile din comitatul Csik.

Ministrul de justiție **Günther** răspunde, că va cerceta.

Mișeliile dela Bocșa.

Coriolan Brediceanu spune, că la alegerea din Bocșa românii nu au făcut nici o supărare nimănui. Jandarmii însă au oprit pe alegătorii români, chiar și dela întâlniri pe stradă.

Înainte de dejun,
dacă beal un jumătate
de pocal de apă amară

Igmándi

al lui **Schmidthauer**,

stomacul neregulat îl aduce
în ordinu în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gâlbănare, umflarea ficatului și fierei, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30^{fl.}, mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară.

Cere să îi să aducă măcar o singură dovadă, când românii ar fi terorizat. Fiind intrerupt inconștinu de strigăte și insulte să adresează partidului kossuthist și zice: E rușine, ca, tocmai acest partid, care de 30 de ani a luptat pentru restituirea legalității primește acum cu risete cele mai mari ilegalități.

Spune mai departe, că alegătorii au fost chemați la notarii comunali pe urma unei telegrame iscălită de Weiss Iulian, în care li-se făgăduiește în numele guvernului un jugăr de pământ cu 120 coroane. Continuă:

Dacă on. Camera vrea să ajungem iarăși în pasivitate, noi ne oferim bucuros mandatele celor cari rîvnesc cu atâta patimă la ele. Prezintă interpeleție în senzul acesta.

Răspunde ministrul de interne **Andrássy**, numind povești lucrurile spuse în interpeleție. Nu crede în esactitatea datelor aduse de Brediceanu. Jandarmii au fost trimiși numai pentru împiedecarea nemai pomenitelor agitații. Majoritatea alegătorilor nu ține cu naționalistii cum a dovedit rezultatul. Asta i-au spus-o lui toți deputații, cari au fost de față. Dacă s'au făcut abuzuri, el le va cerceta.

Coriolan Brediceanu respinge indignat cuvântul lui **Andrássy**, care a spus că-s povești vorbele lui.

Și într'un sgomot enorm pretinde, ca Camera și îndeosebi ministrul să întrebuițeze și față de naționalisti regulile de bunăcuviință ale parlamentului. (Sgomot enorm. Președintele sună.)

Nu ia la cunoștință răspunsul ministrului Camera însă îl ia și ședința se ridică la 3 ore.

Sociale.

Legăturile noastre sufletești cu poporul unguresc.

Intre faptele de mare însemnătate pentru viața noastră națională, cel mai de seamă care s'a accentuat de câțiva timp tot mai puternic, este cercetarea propriului nostru suflet, cu gândul să vedem ce avem bun și ce trebuie să îndreptăm. Tendința de a cunoaște starea materială și de cultură a țaranului spre a-i înlezni mijloace să-și recapete prin muncă pământul, ce fusese al lui în vremurile istorice și să se pătrundă de foloasele cărții, este în legătură cu grija mare ce ne stăpânește de a ne întregi, a ne desăvârși ca popor, care a voit și voiește hotărît nu numai să trăiască, dar să și ajute pe cât îl vor iertă puterile la înaintarea binelui și a luminei.

Pentru a îndeplini acest rol, pe care voim să ni-l însușim ca o condițiune a rostului vieții noastre, este nevoie să întrebuițăm cu folos calitățile moștenite ori câștigate în trecut din atingerea cu diferite popoare, iar lipsurile ce le constatăm suntem dator să le împlinim numai decăt. Unele din popoarele, cu cari au voit împrejurările să avem legături, ne-au învățat lucruri bune, ne-au dat pilde frumoase, cele mai multe însă ne-au deprins cu rele, după ce ne-am luat ori ne-au slăbit mijloacele de viață. Și, după cum astăzi luăm ca model — ceea ce nu este un rău — în multe privințe, când pe un popor, când pe un altul, tot așa, recunoscând foloasele ce le-am avut de pe urma vre-unui neam, trebuie să-i mulțumim ca o deprindere de cinstire a faptelor bune.

De data aceasta vom arăta în ce fel au putut influența unguirii sufletul românesc.

De prin secolul al X-lea, de când unguirii au început să se apropie mai mult de rosturile noastre și până astăzi, ei nu au încetat să aibă un rol — cel puțin într-o parte a domeniului românesc — hotărînd împrejurări cari ne-au frământat prea adeseori și ne-au risipit atâta energie. Din atingerea de veacuri cu ei, poporul nostru a învățat multe lucruri, pe cari nicăiri ca în limbă nu le găsim mai bine, căci limba este păstrătoarea credincioasă a tuturor urmelor, ce neamurile streine ne-au lăsat. De aceea mi-am propus să scot la iveală ceea ce urmăresc prin studiul cuvintelor împrumutate din limba ungurescă. Și dela înce-

put mă feresc să calific de bun sau rău un împrumut unguresc până nu va arăta aceasta studiul limbei, al cărei ajutor este foarte prețios în asemenea cestiuni.

O constatare se impune însă înainte de toate: unele popoare ne-au împrumutat cuvinte referitoare la lumea materiei, la numirea lucrurilor și a viețuitoarelor de cari ne servim, altele ne-au dat vorbe în legătură cu lumea sufletească, arătând prin urmare calități și defecte. Nu este nici întâmplător nici indiferent pentru noi ca poporul faptul acesta. Cu cât va predomina una sau alta din aceste două categorii de influențe, cu atât și valoarea împrumuturilor va fi mai mare și va însemna mai mult în viața noastră. De asemenea, cuvântul împrumutat ne va conduce să cunoaștem pe împrumutător: dacă acesta va fi străin de cultură și de sentimente alese, se va oglindi starea aceasta în cuvintele, ce ni le va da și contrar.

Ținând în seamă cele spuse vom înregistra cuvintele de proveniență ungurescă, după importanța ce o prezintă fiecare grupă ce vom forma.

Dela început putem vedea cu ușurință, că marea majoritate a cuvintelor, pe cari le-am luat dela unguri, nu au o însemnătate sufletească, nici măcar una culturală. Și nu trebuie să ne mire faptul acesta, când știm din istorie gradul de cultură pe care-l aveau ungurii, când au venit în atingere cu noi. Ei ne-au dat în primul rând cuvinte privitoare la uneltele sau la lucruri, a căror întrebuițare dau dovadă unei vieți restrânse, cum sunt: *bardă, dobă, fedeleș, ferestrău, jilău, julgi, ham, hârdău, hotar, ilău, imas, labă, lacăt, mâglă, mocan, sălaș, sicriu, talpă, tău, tilincă, tolcer, țurcă, urdă, zăbală, zeghe, ș. a.* Din exemplele citate se desvăluie un trai mai mult rustic, o ocupațiune accentuat păstoroască.

Din punct de vedere sufletesc ne-am ales dela unguri cu *alean, bănat, viclean*, rar fizicește cu *beteag*.

Vorbind despre felul cum ne-au deprins unguirii să lucrăm, să fim în activitate, putem lua ca mărturie verbele: *bănuesc, băntuiesc, biruiesc, bizuiesc, cheltuiesc, hârțuiesc, mistuiesc, dau raită, suduiesc, făgăduiesc, ș. a.*, cari înseamnă sbucium și viață primejduită. Numărul cuvintelor acestor a crescut cu *bir*, a cărui însemnare o cunoaștem prea bine din paginile trecutului nostru, iar faptul că dela unguri am învățat formele *nemesie, neam* ni-se pare foarte natural, întrucât putem număra puține popoare, cari să fi ținut ca unguirii la lucrurile lor în paguba celorlalți.

Lăsând la o parte cuvântul *gingaș*, pe care țaranul nu-l cunoaște față de atâtea împrumuturi ungurești populare, amintesc pe *belsug*, care nici până astăzi n'a ajuns să însemneze o realitate în viața poporului nostru de pretutindeni. După cum în trecut, așa și acum cuvântul *belsug* rămâne doar ca o *pildă*, pe care unguirii nu au încetat să ne-o dea.

Am întărit întrădins cu arătarea verbelor *chibzuiesc, gândesc, îngăduiesc, mântuiesc, tămăduiesc*, de oarece ele formează o categorie aparte de adevărată contribuțiune sufletească, pe care o datorăm unguirilor. Fără îndoială, aceste note au existat în sufletul poporului românesc și înainte de influența ungurescă, căci altfel ar fi extraordinar să ne închipuim că până la contactul cu ei, noi n'am fi știut ce însemnează *gândire și chibzuință* și că unguirii au sădit în sufletul nostru *îngăduirea*. De asemenea, *mântuirea și tămăduirea* numai ei nu ne-au dat-o, căci atunci ar fi să contrazicem practica lor față cu popoarele cu cari au avut conflicte de multe feluri. Este de ajuns însă să constatăm că unguirii au adăogat ceva la cele ce noi aveam de mai înainte. În același fel, când am putut să începem altă viață, ca popor așezat, unguirii au fost, cari au contribuit la organizarea traiului nostru, cum dovedește cuvântul *oraș*, pe care ni-l-au împrumutat negreșit împreună cu ceea ce el însemnează.

În urma acestor constatări, cari hotărăsc partea de influență a unguirilor în formarea sufletului nostru, studiul limbei dobândește o importanță

netăgăduită nu numai ca mijloc de a cunoaște împrejurările de orice fel din trecut, dar și ca control și confirmare a rezultatului cercetărilor istorice.

Turnu-Severin.

Vasile Vircol.

NOUTĂȚI.

A R A D, 20 Februarie 1907.

— Vremea se menține moale. Vânturile calde încep a topi zăpada. Semne de primăvară.

— **Nu se aprobă!** Ministrul de interne **Andrássy**, după-cum se scrie din Budapesta, a refuzat aprobarea statutelor reuniunii de cântări din Beiuș, care se organizase în cadrul Asociațiunii. Asta, de sine înțeles, este o răsunare, pentru că reuniunea a fost la expoziția din București.

Tot așa de sigur este însă, că în lume numai în Țara ungurescă sunt oprite până și reuniunile de cântări.

— **Dela Abbazia** ni-se scrie că vremea este admirabilă, oaspeții sunt toată ziua prin alee, la aer bun și soare dulce de primăvară. Români, d' aici și din țară, sunt atâția, că formează o frumoasă colonie, ceea ce s'a ajuns cu atât mai ușor, cu cât avem acolo un medic român, pe dr. Crăciunescu, precum și un penzion (Rudovici-K. Brun) a cărei proprietăreașă este o româncă. Români cei mai mulți, aici s'au și concentrat, fiind acest penzion cu poziție frumoasă, având confort modern, iar prețurile moderate. Celor sosiți la Fiume, bravul comerciant (import de toate coloniile: cafea, tee etc.) F. A. Degan le servă cu informațiuni și deslușiri.

— **Moartea judeului de Curie Frâncu.** Ni-se telefonează din Budapesta: Ieri după amiază la orele 5, a repausat în Budapesta septuagenarul președinte al senatului Curiei, Teofil Frâncu. Pătîmia, aproape de un an, și totuși cercetase ședințele până în ceasul din urmă cu mult interes, deși cu multă osteneală. Repausatul trăia retras, petrecându-și clipele mai dragi, în povești, cu aproape tot așa de bătrâni ca dânsul, colegi români și vechi prieteni. Avea gândul să lase averea sa pentru scopuri fundamentale, însă trecu la cele eterne fără a și putea îndeplini. În mormântarea i-se va face mâne.

Repausatul este din acei puțini tăcuți, cari au făcut cinste neamului lor prin adevărată cultură a muncii serioase și drepte.

— **Un român ciudat.** În »Budapesti Hirlap« numărul din 17 l. c., la rubrica economică a apărut sub titlul »Emigrarea« un articol semnat de dl *Moldován Gyula*. Pentru a se vedea modul de cugetare al acestui român, e destul dacă vom citi două propozițiuni din ceea ce a scris și a nume: »Trebuie să ne aducem aminte de miile multe de maghiari cari departe de iubirea, celor ce le aparțin, a fraților și a compatrioților trăesc izolați în America«.

Apoi, după ce își pune câteva întrebări și își închipue, că a răspuns la ele, continuă:

»După ce am răspuns la întrebările acestea să scrutăm și aceea, că oare ce seduce pe cei de un sânge cu noi în America și ce i-ar putea reține?«

Așa scrie *Moldován Gyula*, se afirmă că e român și e oaspe regulat al mesei românilor din »Jägerhorn«.

— **O nouă pată în soare.** Profesorul *Broshear* dela observatorul *Alleganilor* — natural american — a descoperit în soare o nouă pată lungă de 118.000 de miluri și largă de 39 de mii de miluri.

3 cuvinte: **Bársony. Ciorap. Szabadság-tér.**

Pata aceasta dacă ar trebui să dăm crezământ spuselor profesorului Broshear ar exercita asupra globului nostru o repercuziune (o respingere), ceea-ce n'ar rămânea fără urmări pentru noi și provoacă tot odată turburări electrice.

Să ne pomenim deodată aruncați la... *polul nordic!!!*

— **Polonizarea gimnaziului din Brody.** M. Sa a sancționat proiectul de lege al dietei galițiene, care dispune polonizarea gimnaziului nemțesc din Brody. Guvernul motivează aceasta transformare cu cifre statistice, cari arată, că dela 1895/6 până în anul școlar 1904/5 numărul elevilor de naționalitate polonă a crescut dela 160 la 412 pe când în acelaș interval elevii nemți au scăzut dela 175 la 67 și în 1905/6 la 32. Schimbarea aceasta a îndemnat consiliu comunal să ceară limba de propunere polonă în locul celei germane, ceace li-s'a acordat.

Supunem aceste șire atenției ministrului de culte Apponyi, care impune limba maghiară ca limbă de propunere și în acele licee românești, unde n'a călcat picior de ungur!

Mulțumită publică. În 30 Ianuarie (12 Februarie) 1907 s'a aranjat de către tinerimea română din Șelimbăr cu ajutorul învățătorului Arseniu Nedelcu o producțiune corală-teatrală, în favorul școalei, cu care ocaziune au binevoit a contribui și suprasolvi următorii domni: Petru Drăgoiu din Sibiu 1 cor. 40 fil. Dumitru Popovici, învățător în Sadu, George Staneasa, învăț. pensionat în Gușterița câte 40 fil., Nicolae Modran, învățător în Bungard, N. Brana, învățător, Gușterița câte 20 fileri. Ilie Mateșu, învățător în Olâmboaca 1 cor. Vasile Moșoiu, notar în Bungard, Ioan Iancu, învățător în Mohu câte 60 fil. Ioan Nedelcu, comerciant în Tâlmăcel 1 cor. Augustin Nedelcu și soția din Tâlmăcel 40 fileri. D-soarele Maria Spârlea și Maria Lazar din Avrig 40 fileri.

Intrând cu totul 67 cor. 20 fil., subtrăgându-se spesele de 28 cor. 94 fil., rămâne un venit curat de 38 cor. 26 fil.

Aducem și pe calea aceasta marinimoșilor spriginitori ai școalei, cele mai călduroase mulțumite. *Șelimbăr*, la 5/18 Februarie 1907. *Niculau Vlad*, paroch și președinte.

— **Greva prin foame a studenților ruteni.** Din Lemberg vine știrea, că studenții ruteni, cari au fost închiși cu ocazia turburărilor universitare, au înaintat ministrului de justiție un protest în care amenință de a se pune în grevă prin foame, în cazul când nu se accelerează instrucția și nu sunt puși pe picior liber.

Acest fel de grevă, de a se judecă inșiși la teribila moarte, de a refuza hrana e obicinuit la transportații ruși din Siberia. Singurul mijloc de apărare în contra barbarilor zbirilor ruși mai ales față de femei este greva prin foame.

— **Hymen.** Ni-se anunță, că dl dr. Adolf Mairovitz își va serba cununia cu gentila d-soară Irena Bogdan, fiica directorului de bancă Alexandru Bogdan din Gyöngyös, în ziua de 3 Martie. Felicitările noastre.

— **Primejdia unei inundări.** Se scrie din Baziaș: Primejdia potopului, care amenință țeara în cazul unei topiri subite a zăpezii, e foarte mare în anul acesta și după părerile unora, măsurile de apărare ar trebui să se înceapă la Dunărea de jos. În apropierea comunei Coronini, comit. Caraș-Severin, gheața a schimbat suprafața Dunării, așa că apa a crescut cu 5 metri. Din cauza frigului sloiurile de gheață de pe fluviu au format un strat gros, care în apropierea Baziașului e de 1/2—1 metru. În cazul unei topiri subite, ar trebui să curgă în alvia îngustă a Dunării din părțile acestea o sută, două sute miiioane metri cubici de apă. Și dacă sloiurile mici în caz de timp favorabil prin presiune a putut face să crească apa cu 5 metri în timp scurt, ce se va întâmpla la primăvară, dacă mai puțin în lungime de patruzeci de metri face presiune asupra apei un strat de gheață de 1/2—1 metru?! În 1895, când stratul de gheață a fost subțire și sloiurile cari s'au pornit nu s'au împedecat în drum, nivelul apei în Baziaș a fost de 1.5 metri sub zero, și cu toate acestea în vreme de potop s'a ridicat cu patru metri peste zero.

— **Insula Margareta,** după cum scrie »Magyar Estilap«, e vorba să fie cumpărată dela archiducele Iosif August. Până mai anii trecuți archiducele ar fi vândut-o cu 6 milioane coroane,

acum însă nu o dă pentru mai puțin de cât 11 milioane. Și așa însă »fő és székvaros«-ul a decis să intre în negocieri cu archiducele și s'o cumpere. Archiducele de altfel nici nu cere bani gata, ci drept echivalent cere locuri virane pe teritoriul ce aparține capitalei.

— **Poetul care cere slujbă.** Poetul Ludovic Daus din România a fost numit mai zilele trecute... controlor fiscal. Petiția se de numire în slujbă, făcută în versuri, este foarte bine inspirată. Ea se află alipită la dosarul noului funcționar și reproducem dintr'ansa câteva strofe caracteristice.

Poetul debutează astfel, în cererea sa timbrată, adresată ministrului de finanțe:

Ministri sunt azi zeii noștri
Și în spre ei și mic și mare,
Cu toții merg, precum străbunii
Mergeau, spre sfintele altare.

El arată apoi suferințele și năcazurile, prin care trec »bieții învinși ai soartei crude«, cari visează

Tot ce visează-un sclav sub jugul
Și biciul crudelor nevoi.

În starea în care se găsește, poetul este și el un sclav și

Iluziile îi arată
Un vis frumos de fericire
Și vede 'n străluciri de raze,
Lucind... decretul de numire!

Fericirea ar fi imensă, în acest caz și poetul ar fi capabil

De bucurie, ca să-l prinză,
Ar face salt mortal în lună.
Ce vis!... Să iei hârtii albastre
Atâtea... 'n fiecare lună!

Nu e numai atât însă. Idealul postulantului poet se completează astfel:

Ce vis! În loc să sbori pe calul
Mereu flămând al fantaziei,
Să te 'ncălzești, până la moarte,
La mândrul soare-al visteriei!

El are totuși o îndoială. Oare excelența îl va numi. Și de aceea, întrebă, — întrebare legitimă a unui suflet năcăjit:

E-o nebunie visul ăsta,
Sau e un vis care se poate?
Răspunză zeul bun și mare,
A tot puternic peste toate.

Și fără să mai aștepte răspunsul »zeului bun și mare«, postulantul se grăbește a exprima recunoștința sa, în următoarea strofă:

Poetul îmbătat de gândul,
Că soartă n'are să-l răpue,
Senin și încrezător în toate,
Vă 'nalță 'n inima-i statuie!..

Deși slujba pentru care petiționa n'are nici un farmec și nici o poezie, poetul s'a grăbit să semneze aceste frumoase versuri, cari au produs impresie asupra dlui Tache Ionescu:

Ludovic Daus, publicist-licențiat în drept,
Strada Popa-Tatu Nr. 24.

Rezultatul acestei petiții a fost, că după câteva zile, postulantul a fost numit... controlor fiscal.

— **Otrăvire din dragoste.** În toată America de nord face senzație arestarea în New-York a milionăresei Leopoldina Waldau. Ea e învinuită că a omorât pe mama sa. Fapt e că mama ei suferea oribil de cancer (rac) și rugase pe fiică-sa s-o otrăvească, să scape astfel de chinurile grozave. Dna Waldau i-a împlinit dorința, căci într'adevăr, bătrâna suferea nespun și numai putea răbda durerile.

— **Cronică veselă.** Un țaran intră cu gândul să bea o glajă de rachiu în oficiul postal:

»Bună ziua d-le!« zice el trântind alături de sagii și călcând nu pe covoarele lungi, ci tot alături pe scândurile curate, ca să nu murdărească toalele, »dă-mi o glajă de rachiu!«

Oficiantul, care mai pățise d'astea l'a îndreptat la cărciumă:

»Alături de moșule aci-i poștă!
»Poșta?« se miră țaranul, »bine, c'am nimerit, că aveam să bag o carte la fiu-meu în cătane... Tocma la Bălgărad mi-l'o dus!«

»Cinci crețari! strigă oficiantul, luându-i scrisoarea din mână.

»Lasă-mă mai ieftin dle, să-ți faci Dzeu parte de sănătate!« Se roagă umilit țaranul.

»Nu eu poruncesc aci, ci statul!«

»Cine?«

»Statul!«

»Unde șade Dl Ipistat, că uite ce-i Dle n'am așa crețari și-s om sărac și eu, că...«

»Fără cinci crețari, nu merge«, răspunse hotărât poștarul — mai ieftin nu te lasă nici Dl Ipistat al Dtale, că-i trebuie și lui bani!«

»O fi având copii mulți dle!

»Are berechet!

»Atunci ține banii că și mie mi-au scos peri albi, atâta bănet mi-se duce. Ce să-i faci? S'ai mei și pace!«

— **Săpun de vioarea de Parma.** Sub aceasta numire de câți-va ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioare? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face față fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mână de ajutor pregătitului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil. 3 bucăți 2 cor. 20 fil. Pregătește: Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă. Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugos în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxela cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1-20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chimic a lui Vilmos B. Debreczen.

— **Apa amară „Igmândi“** alui Schmidthauer e foarte bine să se găsească în fie-care casă, ca la caz de nevoie folosind din ea câte jumătate de pocal, delătură definitiv ori-ce boală de stomac și astfel împiedecă răspândirea boalei în organizația corpului. Aceasta apă nu numai te mântuie de boală, dar dezvoltă pofta de mâncare.

Dela fraji.

Alegerile în Bucovina. »N. Fr. P.« scrie: În Vinerea trecută s'a ținut la Câmpulung în Bucovina o adunare a alegătorilor români în care trebuia să candideze deputatul de până acum Cavalerul Onciul. Adunarea a luat însă decisiunea să candideze pe contele Bellegarde, căpitan cercual. Acesta refuzând mandatul, s'a propus candidatura magistratului Stefanelli.

Dela judecătorii și tribunale.

Osândirea lui Martin Albini. În ziua de 19 c. s'a urmat la Pojon cu judecarea seriei de articole intentate luptătorilor naționali slovaci. De astă-dată a stat pe banca de acuzați Martin Albini, funcționar de bancă din Rozenberg, tovarăș de luptă alui Iuriga. Curtea cu jurați l'a declarat vinovat pentru agitație în contra nației ungurești. Tribunalul i-a croit astfel o pedeapsă de un an închisoare de stat și 400 coroane amendă.

Mai puțin decât un an de zile nici nu merge pela Pojon!

Osânditul a făcut cerere de nulitate la Curie.

Osândit la moarte prin ștreang. După o pertractare de-o săptămână, bogată în amănunte senzaționale, tribunalul din Sighețul Marmației a adus sentență împotriva criminalilor din Petrova cari, după ce au omorât pe vizitiul poștei și pe jandarmul ce

însoțea posta, au spart lada și au jefuit 31.000 coroane.

Au fost osândiți: Ioan Mihalca și Husz Abrahám la moarte prin ștreang, Leiba și Fisel Perl câte 10 ani temniță, Ioanaș Filipciuc 5 ani, iar Vasili Bilașco 5 ani temniță. Toți osândiții au înștiințat cerere de nulitate.

Felurime.

Napoleon ca Harun-al Rasid. Lui Napoleon îi plăcea să umble pe străzile Parizului incognito a la Califul Harun-al-Rasid, monarchul înțelept din o mie și una de nopți, pentru ca să audă și să vadă el însuși opinia publică. Odată umbla pe bulevard însoțit de Dura și pe amiază intrară flămânzi într-o cafenea modestă. Când era să plătească observară că nici unul din ei nu are bani la sine. Chestia era neplăcută și-l supăra pe Napoleon, că pentru patrusprezece franci trebuie să se dea pe față. Dura încearcă să deslege chestia în mod pacinic. Se adresează către proprietara cafenelei să le crediteze pe scurtă vreme. Doamnei nu-i plăcu de loc această propunere și cu mâinile în solduri le aduse la cunoștință, că-i consideră de niște înșelători.

Împăratul și însoțitorul lui ascultară uimiți la torentul de vorbe. Atunci chelnerul oferă să plătească din pungă lui cei patru-sprezece franci.

— Acești domni cu fața cinstită — zise el — nu pot fi înșelători. Le cred că și-au uitat banii acasă. Și dacă totuși m'ași înșelă, atunci am aruncat în vânt patru-sprezece franci. Din cauza acestora nu voi ajunge la cerșit.

Cei doi streini plecară, dar peste o jumătate de oră se întoarse, Dura singur. Se duse direct la doamna cu solduri mari și o 'ntrebă:

— Cât costă cafeneau dtaie?

— Zău așa, pentru patru-sprezece franci n'am s'o dau — zise doamna înțepată.

— Trei-zeci de mii de franci, dacă voiești să ști.

Dura scoase din buzunar trei-zeci de mii de franci și-i puse pe masă.

— O cumpăr în numele însoțitorului meu și o dăruiesc dlui chelnăr, fiindcă a avut încredere în noi.

— La naiba! Dar cine a fost însoțitorul dtaie?

— Împăratul.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut nr. 3 din interesanta revistă »Lectura« cu următorul cuprins bogat și ales:

Crinul din vale, roman de Balzac; Văduvele, nuvelă de Delavrancea; Cum se scrie o operă de P. Mascagni; Fii bine-cuvântată! de H. Sinkievitz; Cântece de Heine și Lermontov; Peveste de iarnă, de Ada Negri; Poezii, de G. Coșbuț, H. Lecca și G. Tutoveanu; Lupii, schiță de Sacher-Masoch; Tainele cerului, de C. Flammarion; Proverbe germane; Păniile unui ginere, schiță umoristică de Mark Twain; Cugetări, de Renan, Goethe, Schiller și Mommsen; Un erou al timpului, roman de Lermontov; Don Chișot, de Cervantes (sfârșit).

Tot ce poate interesă, amuză și instrui pe cititori se găsește în »Lectura«, care publică operele de valoare ale autorilor români și streini și se vinde cu 50 bani la toți librării și depozitarii de ziare.

Abonamentul 5 lei pe an.

Redacția str. Vânătorului 14, București.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Raport telefonic al »Tribunei«. —

Budapesta, 21 Februarie 1907.

INCHEEREA la 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kilg.)	7:55—7:56
Secară pe Aprilie 1907	6:83—6:84
Orz pe 1907	7:60—7:61
Cucuruz pe Maiu 1907	5:23—5:24
Grâu pe Octomb. 1907	7:87—7:88

INCHEEREA la 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1907.	7:50—7:51
Secară pe Aprilie 1907	6:80—6:81
Ovăs pe Aprilie 1907	7:54—7:55
Cucuruz pe 1907	5:22—5:23
Grâu pe Octomb. 1907	7:83—7:84

Plata din Aradul nou.

Vremea s'a înăsprit din nou. Noroc că sămănăturile au căpătat iar un acoperământ de zăpadă, pot suporta înghețul. Târgul a fost slab cercetat, căutare abea a fost. S'a vândut.

500—600 mm. Grâu	6:50—6:60
400—500 « Cucuruz	4:20—4:25
Semnare nominală, Ovăs	6:20—6:30
« « Orz	5:80—9:—
« « Secară	5:50—5:60

Prețurile în coroane, per kgr.

II. Producte.

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Unsoare de porc	143.—144.—
Slănină	110.—111.—
Prune uscate de Bosnia	26:50—17:50
Pezmet de prune	42.—43.—

III. Târgul de porci Kőbánya.

(Raportul halei comerciale din Budapesta—Kőbánya)

Prețuri de porci grași: Porci ungari de prima calitate Bătrâni, grei (părechea peste 400 kilg.) — fil. Tineri, grei (părechea peste 320 kilg.) 126 — 127 fil. Tineri mijlocii (părechea 250 — 320 kilg.) 128 — 129 fil. Tineri ușori (părechea până la 250 kilg.) 128 — 129 fil.

Bursa de bucate din Timișoara.

Timișoara 21 Februarie.

Grâu 75 kil. 6:30—6:40, 76 kil. 6:40—6:50, 77 kil. 6:50—6:55, 78 kil. 6:60—6:65. Grâu (marfă mercantilă) 75—76 kil. 6:30—6:35. Secară 5:60—5:70. Orz 5:60—5:70. Ovăs 6:40—6:50. Cucuruz 4:40—4:45.

Plata din Arad.

Cursul spiritului.

Spirit rafinat en gros	158
« « « detail	160
Spirit brut en gros	156
« « « detail	158
Lături uscate per kilg.	15

Poșta Administrației.

Dlul George Bujigan. Nrii ceruți n'avem.

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

Un scriitor român vărsat în treburi de cancelarie *advocațială*, posedă limba română, maghiară și germană își caută aplicațiune *stabilă* în vre-o cancelarie *advocațială*. Oferte sunt a se adresa administr. »Tribunei».

Scalda apa acră din Lipova

cu localitățile de ospătărie și dreptul de beuturi e de dat în *arândă pe anul 1907*, sau pe mai mulți ani. Doritorii au să se adreseze proprietarului Antonie Karácsonyi, Arad, sau la redacția noastră.

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării Ven. Conzistor din Arad Nr. 7379/1906 se escrie licitațiune publică, pentru zidirea s-tei biserici gr.-ort. române din Sinitea (Szinitye, u. p. Zaránd) cu prețul de esclamare 19.733 cor. 13 fileri. Licitațiunea se va ține în 1/14 Martie 1907 la oarele 2 p. m. în școala gr.-ort. română din loc.

Planurile, specificarea de spese și condițiunile de licitare se pot vedeă în orele oficiale la oficiul parohial, iar nainte de începerea licitării la fața locului.

Cel-ce ia parte la licitare va aveă să depună în bani gata ca vadiu 10 percente a prețului de esclamare.

Sinitea, la 1/14 Februarie 1907.

Emil Popovici, m. p.
președ. comit. parohial.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei»:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,

tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Deosebire mare

este într-o casă unde copiii în loc să fie bolnavicioși, slăbuți și iritabili, sunt sănătoși și vioși. Mijlocul cel mai bun de a fi și rămănea copiii sănătoși, este *Emulsiunea lui Scott din untură de pește cu Hypophosphifi* de var și natron. Preparat care ajută foarte mult la dezvoltarea și întărirea sănătății copiilor. Emulsiunea lui Scott are gust bun și dulce, e ușor de luat și de mistuit, există apetitul, regulează întreg sistemul de mișturire, de aceea superioară untorei de pește obișnuit.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: »un om, care poartă în spate o știucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri *taxă de timbru* trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, »Városi Gyógyszertár»

BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.

Prețul unui flacon original G. 2.50

Se află în fie-careapotecă.

ANUNȚ.

În cancelaria notarială din Ciuci (cott. Arad) imediat poate afla aplicare un tiner cu ceva praxă în afacerile notariale — ca scrietor, — salariu 30 coroane lunar și toată prevederea, după sirguință și încredere va fi împărțit cu mai mare *dotatiune* pe cum și cu accidentii. —

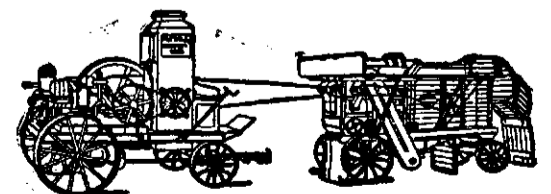
Doritorii de a ocupa acest post stabil, — sunt de a se adresa subcrisului în scris, accludându-și atestatele de activitate de până acum și despre evetuala *qualificație*.

Ciuci la 18/II 1907.

George Ionescu,
2—3 not. cercual.

Slănină, unsoare și tot felul de articole de **cărnățarie** pe lângă prețurile cele mai avantajoase se poate căpăta zilnic în băcănia lui **Garay Károly** Arad, piața Boezkó nr. 2.

Numai adevăratele **motoare și locomobile, PLEWA** au cea mai ieftină și mai sigură putere de muncă pentru scopuri economice și de moară. Durata ei e *computată cât viața unui om*. Consumțiunea pe oră 2—3 fileri oleu necultivat, benzin sau gaz.

Catalog și preliminară gratuit. — Condițiuni, solvire foarte avantajoase.

Adresa: **Dénes B. motorspecialista** Budapest, V., Lipót-körut nr. 15.

Vă rog să fiți cu băgare de samă la adresă și s'o păstrați.

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta „ȘCOALA“ de cimbalmă; după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGAPÁL

fabricant de cimbaimă și de muzice

MAKÓ (casa proprie).

P. J.

Avem onoare a anunța prea on. public și mult stimaților noștri mușterii, că din cauza măririi chiriei ne-am mutat prăvălia, care am avut-o mai mult de 25 de ani în Piața Andrassy nr. 20, în palatul Fischer Eliz.

în strada Jozsef főherceg nr. 11.

casa MULLER (colț cu strada Karolina).

Din cauză, că avem un local închiriat cu mult mai ieftin ca cel de până acum suntem în plăcuta poziție de a servi pe on. noastră cliență cu prețuri și mai convenabile ca până acum.

Atragem atențiunea prea on. public asupra firmei noastre, asortată bogat cu toate cele de lipsă și îl rugăm să ne onoreze cu vizita lui prețioasă și a ne însărcina cu binevoitoarele lui comande și semnăm

cu cea mai mare stimă:

Kilényi C. és T-sa

»La plumbul vânăt« — József főherceg-ut nr. 11

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1906. 14 Ianuarie	ACTIV		1907.		
	5 Ianuarie	13 Ianuarie	5 Ianuarie	13 Ianuarie	
108317065	77192065	Reserva metalică Aur	82378273	117474464	117208273
1289894	31125000	„ Trate Aur	34830000	795617	855977
54436571		Argint și diverse monete		69735001	62728162
24077911		Portofoliu Român și Străin		31429117	31612530
11999924		*) Impr. contra ef. publice	9349700	11999924	11999924
14983507		„ „ „ „ In cont curent 22262850		15931524	15931524
2914292		Fonduri publice		3270121	3270121
5766603		Efectele fondului de rezervă		5881372	5881372
600273		„ „ „ „ amortisarea imob. și material		612061	612381
132359		Imobili		22358	36364
82216390		Mobilier și Mașini de Imprimerie		83592171	84188733
18046184		Cheltuieli de Administrațiune		373500	373500
28187168		Depozite libere		8891567	12502018
352968141		„ „ & provizoriu		18388466	20466234
12000000		Conturi curente		368397263	367667113
21034186		Conturi de valori		12000000	12000000
3105044		Capital		22697129	22697129
234501450		Fond de rezervă		3343012	3343012
111071		Fondul amortisării imobilelor și material		246340870	244937100
82216390		Bilete de Bancă în circulațiune		50581	127639
352968141		Profituri și pierderi		83592171	84188733
		Dobânzi și beneficii diverse		373500	373500
		Depozite de retras		368397263	367667113
		„ „ & provizoria			
		Compturi curinți			

Seomptul 5%

*) Dobânda 5%

Arangeamente de luminat Acetylén

cu baterie independentă, cu aparatul brevetat „Lux“. Desvoltătoare fără manuire, automate, sistem cu carbid .. în apă fără orice primejdie. ..

Arangeamente de lumină electrică și de transmisiuni.

Specialitate: Baterii mici independente (Eletrogene) pentru orașe, castele, hoteluri, mori și case private. Manuire nu este, prețuri ieftine. ..

O lampă aprinsă de 16 lumini costă pe oră 1 fil., o putere reală de cal costă 6 fil.

Motoare: de benzin, gaz, de oleu ect. pentru orice scop.

Fejér és Schmidt

BUDAPEST, Eötvös-tér 2.

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până ce mai am deposit din oltoii de vie din acest an, voi vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată precom și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-Portalis“ și „Rupestris-Monticola“.

La cerere servesc Onor. cumpărătorii bucuroși cu metoda cu succes a oltoilor de substituit.

În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslușire mai detaliată

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410. Arad, str. Batthyányi nr. 13. Telefon 410.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becur sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3/4 leri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, îndeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannaia“).

NOU MOD DE VINDECARE!

Pentru vindecarea radicală

nervilor, morburilor sexuale, de piele și de sânge, dispoziții de slăbire, impotență

în urma nenumăratelor succese recomandăm cu căldură

institutul renumit de hydro-elektrotherapie

DR. MITZGER TIVADAR

Budapest, VI., Teréz-körut 44 (etagiul I).

Institutul, care e ne întrecut în felul său, e aranjat conform celor mai mari succese tehnice și igienice pe baza modului de vindecare epocal „Kataphorese“. Acest mod de tămăduire vindecă în cel mai scurt timp ori ce boală și asigură cea mai perfectă însănătoșare. În urma rezultatelor grabnice și sigure, solvirea onorariului pentru vindecare se face numai după însănătoșare. — La epistole răspund gratuit. — Săli de așteptare și de consultare separate, separate locuri de intrare și eșire.

MANDL FERENCZ

Vopsitor de metal

A R A D, STRADA BOCZKÓ Nr. 11.

Parimește spre efectuare orice lucru ce cade în această branșă, precum căzi pentru scaldă, chiilii de scaldă, mobile de fier și de lemn, cano, de apă, punerea în aur, marmură și bronz lampelor, pictură de majolica pe lemn și metal, floderizare în orice valoare în forma cea mai senzațională pe lângă prețuri ieftine și serviciu prompt.

AMESTEC DE CAFEA PRĂGITĂ INDIANĂ

e cea mai bună, cea mai aromatică, cea mai cercată și totuși cea mai ieftină cafea dintre toate cele cunoscute până acum.

Se capătă în ARAD numai a

Bothstein Mór

Telefon 350. prăvălia de delicatose și specerie „La pisica neagră“ Telefon 350

Arad, piața Szabadság nr. 3.

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că amestecul de cafea făcut de mine, va fi compus numai din cafea nobilă de India sudică, de trei ori pe săptămână, cu mașini de prăgit ale mele foarte comandate spre acest scop, chiar de aceia mă adresez cu aceia rugare către publicul din Arad și jur se binevoiască se facă la mine o încercare, să se convingă despre cele spuse.

Amestecul de cafea indiană pregătită, se poate căpăta în următoarele pachete: $\frac{1}{8}$ klg. 50 fil., $\frac{1}{4}$ klg. 1 cor., $\frac{1}{2}$ 2 cor.

Magazin mare de :

Vinuri de șampanie franțuzești și ungurești, liquer din țară și străinătate, precum tot felul de articoli de specerie.

Desfacere definitivă!

Cu învoirea autorităților publice
se face

desfacere Definitivă

în marele magazin

de pânză și de modă bărbătească
și femeiască a lui

Masztig Pál

ARAD

Andrássy-ut nrul 22.

Nu-ți asudă mai mult
picioarele

dacă întrebuințezi

„Sudin“

cel mai potrivit medicament al
timpului modern contra asudării
mânilor și a picioarelor. După în-
trebuințarea unei sticle, deplin
succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot.

Pregătitorul :

Farmacistul Nagy Kálmán Nyiregyháza

— Expediție promptă prin poștă. —

Dacă vei întrebuința distrugători
de bătători numit

„Togo“

fără nici o durere te vei scăpa
de bătători.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în
circulație după metoda profeso-
rului japonez Dr. Takacu — de
cătore

Nou!

Nou!

MOD DE VINDECARE!

Efect năntrecut la vindecarea radicală a

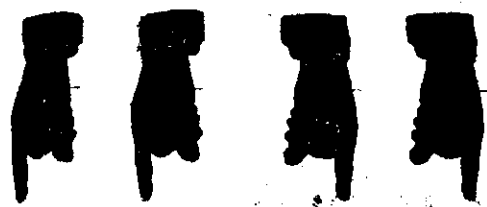
NERVILOR, MORBURILOR SEXUALE

de piele, de sânge, siphilis, ananizare, dispoziții de slăbire, impotență
În urma rezultatelor grabnice și radicale solvirea honorariului pentru vin-
decare se plătește numai după vindecare. Medicamente după modelul pri-
melor institute de vindecare.

Budapest, VI., Teréz-körut nr. 44 (I. etagiu)

Dr. Mitzger Tivadar.

Sub conducerea proprie — toată ziua deschis.
— Epistolelor trimise dă răspundere gratuit. —

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaş

resomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Védjegy.

Pomadă de mustață DE HAJDUSÁG!

Mustața e frumoasă

dacă întrebuințezi

pomada Hajduság,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fill. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți recomandă și comandă pacienților lor

Balzamu reșesc

contra podagrei și a reumei, recunoscut mai bun medicament de întreaga lume.

O sticlă 2 cor. În provincie 2 cor. 50 fill. 3 sticle 6 cor. 65 fill. pe lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FAY.

O mare bucurie poate fi pentru dame, că am inventat un medicament, unteul, ce nu-i stricăcios pentru pielea feței.

Știind că toate albiile de până acum pentru înfrumusețarea feței sunt stricăcioasă, după multă străduință mi-a succedat, se inventez un medicament nestricăcios. Nu conține mercuriu, prin urmare:

Crema Fay

e unica nestricăcioasă contra piștrurilor, lubriflor și alte boale de piele.

Crema Fay

dealătură ori ce beșicătură, peelingul și ori ce pată.

Crema Fay

face să dispară sbârciturile, fața pielii o face mai fină și mai curată.

Crema Fay

nu conține nici plumb nici mercurul, și astfel nu e stricăciosă.

Crema Fay

nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă, cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fay

se poate folosi și ziua, deoarece nu conține unsoare și suplimente bine poudra.

Crema Fay

Un borcan de CREMA FAY 1 cor. Săpunul Crema Fay, regele săpunurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fay

întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței

corespond trei culori, de-șișă nrul 8, rosie nrul 12 și roșie închis nrul 18, deci la comanda rog să vă provocați la numerul. Acestea alifii sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără să observe însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de piștrui.

Cel mai bun medicament pentru delaturarea a piștruiilor efect admirabil, căci îndată redă feței culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fill. Săpun de săpun pentru aceasta apă 80 filleri.

Medicament pentru vopsirea părului

în culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndejuns, ca părul sau mustata o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înasprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept.

(Contra tusei și a astmei.) — Iarna îndesebi pe vremea, când e uros mulți sufăr du tuse, respinare neregulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale il istonesc pe om în un grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap, urate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințezi Picturile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fill.

Blenorrhin

este cel mai bun medicament pentru boale venerice atât la bărbați cât și la femei. În o săptămână deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție, pe din afară cu inscripție „Coloniale”. Prețul unei sticle cu cele necesare ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fill.

Pilule Resanguin,

unicul medicament în caz de neregularitate periodică, la dureri ascunse și la răceli de acest soi. Înceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți

ai lui NAGY. Frecând gingivalele cu ele, durerile de dinți provenite din ori ce cauză, ncteează la moment. O sticlă 20 de fill.

FARMACIA

GROSZ NAGY FERENCZ
DEBRECZEN.

comandele pentru liferarea se face cu reîntoarcerea poștei, în întreaga țară.

Să nu mai suferi nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégszesz).

E singura mângâiere pentru cei ce sufer de podagră ischiasi și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață l'am primit cu mulțămintă; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepirea gâtului și odată la durere da cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce sufer.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul **Spirit de gheață** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept-aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă Die apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégszesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de gheață.

Atkár

Bander Gábor, mäsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e laudat **spiritul de gheață.**

Aceste puține specimene dovedesc esceleța și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3. sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fill., sticlă mică 60 fill.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Să ne ferim de imitațiuni.

„Laboratoire Cosmetique Matild”

Contra catarelor cele mai învechite a le

ofticeii,

mai folositor e decât ori și ce altele siru-

47 Klgr. cântărea di Dr. Gera Attila din Volsánka, care din tuberculoasă s'a vindecat prin sirupul de brad Casillio și de sirupul Hypophosphát

s'a îngrășat de 130 Klgr.

ful de brad Casillio. Alină tusa, încetează asudările de peste noapte, patentează apetitul bolnavului, încetează scumparea de sânge. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fill. În casuri de tot grave și pilulele „Guajacolin” o cutie 4 cor.

Pentru anemici, femei în galbina re, pe cari ti doare foarte mult mijlocul spatelor, căror le slăbese puterile la un lucru bagatel, pe cari consecvent li doare ca-

pul slabilor, cari doresc că se îngrășe și în t rească, cel mai bun medicament e „SYR HYPOPHOSPH. Co KUN”, recomandat de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fill.

Epistole de recunoștință în schimbul timbrelor de trimetere pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dn Kun István în Hajduszovát. Sirupul de brad Casillio al Dta le folosit foarte ficei mele bolnavă de consumfiune, rog cu reîntoarcerea poștei încă două sticle. Nandrássy D. Mihály, preot, com. Gömör, Restér, u. p. Ochtina.

On. Die! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela Dta sirupul Hypophosphat, recunosc că și în cenusă se găsește mărgăritar. Ori și cui pot recomanda cu conștiința liniștită medicamentele Dvoastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera, preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nestricăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, frumoasă și rumenă să-ții delături piștrui, petele de ficat, so întrebuințezi

CREMA-ALIFIA- 1 coroană.
SAPUNUL MATILD 1 cor. 60 f
PUDRA 80 filleri.
1 coroană.

Dacă nu folosește, prețul se retrimit!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit de stat) este o invenție epocală pentru economii. Cine o întrebuințează după îndrumările prescise: porcul scapă și de boala cea mai primejdioasă și că cele scrisă nu formează reclamă, mă îndătoresc se dau prețul pentru ficcare porc mort, dacă întrebuințând acest prav, porcul totuși o murit. — O cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul KUN ISTVÁN

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmetique MATILDE” (intemeiat după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)

Hajduszovát 3a (lângă Debreczen)

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

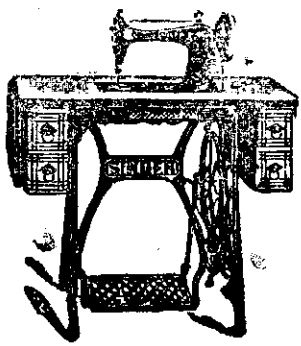
fabrica de instrumente muzicale

a lui
VARGA ÁRPAD

MAKÓ

(Lădița de poștă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

30 fl. Mașini de cusut.

Pe lângă răspundabilitate de 5 ani o mașină nouă, familiară, veritabil

SINGER

cu armariu închis se poate căpăa numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55 și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primesc pe lângă prețurile cele mai favorabile și pentru munca mea viitoare iau răspundere

Catalog gratuit și franco.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez speșele de intabulare, convertez datorii de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de insecte și țintari.

Prețul împreună cu fl. iditățile aparținătoare 1 cor. 20 fl.

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în potrirea diareii copiilor.

Bucata cu 10 fileri.

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyay Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

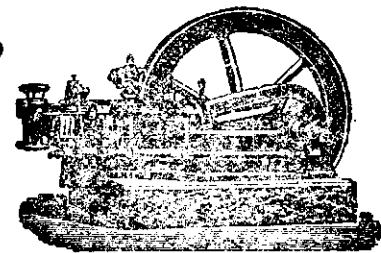
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrassy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuim și dregerea conștiențioasă

de locomobile, mașini stabil și de trierat, motoare

Pregătim răsquite de cucuruz nouă și după modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini pentru economie. — Cele trebuincioase pentru mori, precum și transmisii și roțile pregătim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de motoare de gaz, petrolu și benzin.